

REIÐVEGIR
gerð og uppbygging

Leiðbeiningar
Vegagerðarinnar og Landsambands hestamannafélaga

Efnisyfirlit

INNGANGUR	3
1. REIÐLEIÐIR OG HESTAUMFERÐ	4
1.1 flokkun hestaumferðar	4
1.2 flokkun reiðleiða	5
2. SKIPULAG	6
2.1 Almenn lýsing	6
2.2 Svæðisskipulag	7
2.3 Aðalskipulag	7
2.4 Deiliskipulag	7
3. REIÐVEGASKRÁ LANDSHLUTA	8
4. HÖNNUN REIÐVEGA	10
4.1 Kennisnið og rými	12
4.2 Uppbygging reiðvega	14
4.3 Flokkun jarðefna	15
4.4 Þverun gatna og stíga	16
4.5 Áningastaðir	18
4.6 Merkingar	20
4.7 Reiðgöng	24
4.8 Öryggisgrindur á reiðbrúm og við djúp gil	27
5. KOSTNAÐUR	28
5.1 Kostnaðaráætlun	28
5.2 Fjármögnun reiðvegagerðar	29
6. FRAMKVÆMDIR	30
6.1 Eigin framkvæmd	31
6.2 Útboð	31
6.3 Eftirlit og úttekt	34
7. LAGAÁKVÆÐI	35
7.1 Flokkun vega samkvæmt vegalögum	35
7.2 Staða reiðvega samkvæmt vegalögum	36
7.3 Umferðarlög	36
7.4 Hæstaréttardómar	37
7.5 Staða reiðvega í skipulagi	38
7.6 Réttur hestamanna	38
7.7 Lög um Náttúruvernd	40
7.8 Þjóðminjalög	41
8. GÁTLISTAR	42
8.1 Undirbúningsatriði	42
8.2 Framkvæmdaratriði	43
9. FRAMKVÆMDASKÝRSLA	44

Fylgiskjöl

1	Starfslýsing reiðveganefnda landssvæða	46
2	Samgöngu- og ferðamálanefnd LH, skipurit.	47
	Samskiptaferli reiðveganefnda við Vegagerðina	47
3	Samkomulag LH og Vegagerðarinnar	48
4	Athugasemdir við skipulag	49
5	Dæmi um útboð	50
6	Dæmi um verksamning	51
7	Umsókn um reiðvegafé	52
8	Framkvæmdaskýrsla	54
9	Athugasemdir	56

Útgefið í mars 2003

Kynningarútgáfa

Útgefið í janúar 2006

Vegagerðin
Borgartúni 5
105 Reykjavík

og

Landssamband hestamannafélaga
Íþróttamiðstöðinni í Laugardal
104 Reykjavík

Sími 514 4030
Fax 514 4031
Netfang lh@isisport.is

Prentun Gutenberg hf
Forsíðumynd Sigurður Sigmundsson

Leiðbeiningar um gerð og uppbyggingu reiðvega

INNGANGUR

Mikilvægt er að reiðvegir verði skilgreindir líkt og önnur vegakerfi á Íslandi. Reiðvegakerfið skal fela í sér skilgreiningar á reiðvegum sem tengja byggðir og tryggja aðgengi hestamanna að náttúru landsins til jafns við aðra og í sátt við umhverfið, landeigendur og aðra útivistarhópa.

Leiðbeiningum þessum er ætlað að auðvelda skipulags- og framkvæmdaraðilum gerð reiðvega á öllu landinu. Þær eru til almennra viðmiðana og leiðbeinandi fyrir sveitarfélög, landeigendur, skipulagsfræðinga, Vegagerðina og forsvarsmenn hestamanna við skipulagsvinnu og gerð reiðvega. Leiðbeiningar þessar hafa ekki gildi staðals eða reglugerðar.

Í ofangreindum tilgangi eru reiðvegir flokkaðir með tilliti til eðlis og umferðarþunga. Hafa ber í huga að reiðvegur eða ein reiðleið milli staða getur talist til allra þeirra flokka sem um ræðir, allt frá götuslóða í náttúrulegu umhverfi, sem er eingöngu notaður að sumarlagi, að uppbyggðum heilsársreiðvegi um útivistarsvæði í þéttbýli með miklum umferðarþunga. Aðskilnaður hesta og annarrar umferðar er mjög æskilegur en þar sem því verður ekki við komið verður að leggja áherslu á öryggisþátt vegfarenda og tryggja að allir geti verið saman í sátt.

Reiðvegur í náttúrulegu umhverfi, í fjarlægð frá akvegum og annarri umferð, sem gerður er með lágmarksframkvæmdum og umróti á landinu sem farið er um, er reiðleiðin sem flestir íslenskir hestamenn sækjast eftir og erlendir ferðamenn eru að uppgötva í auknum mæli. Nú þegar hestamennskan og sögutengd ferðarþjónusta er vaxandi atvinnugrein er mikilvægt að huga vel að reiðleiðum og ekki síður þarf að huga að því að reiðleiðir hafi nafn og sögu. Það er von vinnuhópsins að hestamannafélögin taki vel á þessum þætti.

Leiðbeiningar þessar eru unnar í samvinnu Landssambands hestamannafélaga og Vegagerðarinnar. Skipaður var vinnuhópur um verkefnið og fékk hann m.a. í veganestið nefndaálit tveggja nefnda sem samgönguráðherra skipaði 1998 og fjölluðu um reiðvegi. Í þessum nefndaálitum er lagður grunnurinn að flokkun reiðvega eins og hún kemur fram í þessu hefti.

Eftirfarandi vinnuhópur var settur um verkefnið:

- Ásgeir Margeirsson, Mannvirkjanefnd LH
- Bjarni Bragason, Vegagerðin Sauðárkróki
- Haraldur Sigursteinsson, Vegagerðin Reykjavík
- Ólafur Jónsson, Ferða- og samgöngunefnd LH
- Sigríður Sigþórsdóttir, Ferða- og samgöngunefnd LH

Auk vinnuhópsins komu að verkefninu:

- Halldór H. Halldórsson, reiðveganefnd Kjalarnesþings hins forna
- Magnús Ólason, reiðveganefnd Sleipnis, Selfossi
- Matthildur Kr. Elmarsdóttir, Skipulagsstofnun
- Sigurrós Friðriksdóttir, Umhverfisstofnun
- Stefán Erlendsson, Vegagerðin Reykjavík

1. REIÐLEIÐIR OG HESTAUMFERÐ

Hugtakið reiðleið er hér notað um reiðveg sem er hluti af samhangandi kerfi reiðvega. Er þá bæði átt við leið frá náttúrunnar hendi og manngerðan reiðveg. Orðið reiðleið er því notað að jafnaði nema þegar kemur að framkvæmdinni, að leggja reiðveg sbr. uppbyggður reiðvegur.

1.1 flokkun hestaumferðar

Hestaumferð er skipt í þrjá flokka á grundvelli eðlis og umfangs hennar en undanskilinn er rekstur hrossa á afrétti og smölun þeirra.

Einstaklingsumferð, þar sem einn eða fáir hestamenn eru á ferð með fáa hesta og enga lausa.

Hesthúsaumferð, þ.e. umferð út frá hesthúsaumferðum þéttbýlisstaða. Umferð er oft allmikil og einstakir hestamenn með marga til reiðar, en ekki laus hross.

Hópferðir með laus hross. Hér er átt við hópferðir þar sem oft eru fáir vanir hestamenn með hóp hestamanna sem gjarnan eru óvanir. Þeir hafa mörg laus hross með sér. Þessar ferðir eru í byggðum og óbyggðum.

Flokkun hestaumferðar við akvegi.

Þjóðvegur / Reiðleið	Einstaklings- umferð	Hesthúsa- umferð	Hópferðir laus hross	Lágmarksfjarlægð frá vegöxl	Umferð á akvegi ADU
Stofnvegir 1	–	–	–	15	umf. ≥ 2000
Stofnvegir 2	0	0	–	10	2000 ≥ umf ≥ 200
Stofnvegir 3	0	0	0	5	200 ≥ umf.
Tengivegir bs.	0	0	–	10	
Tengivegir ms.	+	+	+	5	
Landsvegir bs.	0	0	0	5	
Landsvegir ms.	+	+	+	5	

Skýringar við töflu:

- ADU ársdagsumferð, fjöldi bíla á dag að meðaltali.
- Sé aðskilnaður minni en lágmarksfjarlægð má reiðleið ekki vera við hlið vegar án hindrunar.
  - 0 Reiðleið má vera við hlið vegar án girðingar eða hindrunar.
  - +
  - Reiðleið má vera við hlið vegar og nota þjóðveginn sjálfan ef svo ber undir.
  - bs. Bundið slitlag.
  - ms. Malarslitlag.

Þar sem reiðvegur má vera við hlið vegar án girðingar eða hindrunar (0), þó svo að hann uppfylli ekki skilyrði um lágmarksfjarlægð, skal við framkvæmdir ávallt leitast við að ná þessum mörkum sé þess kostur.

Þar sem lágmarksfjarlægðir nást ekki við núverandi aðstæður, en ættu að vera uppfylltar (–) skal leitast við að tryggja nauðsynlegt rými í skipulagi, þannig að breytingar sé unnt að framkvæma þó síðar verði eða finna reiðleiðinni annan stað fjær akvegi.

1.2 flokkun reiðleiða

Reiðleiðir eru flokkaðar í þrjá meginflokka eftir hlutverki þeirra:

Stofnleiðir

Aðalleiðir sem liggja á milli sveitarfélaga tengja saman sveitir og þéttbýli annars vegar og hálendið hins vegar. Þetta eru aðalleiðir í byggð utan þéttbýlis.

Almennar reiðleiðir eru nú yfirleitt meðfram þjóðvegum. Æskilegt er að reiðleiðir væru fjær vegum þar sem því verður við komið. Á þessum leiðum er öll hestaumferð fyrir hendi, allt frá einstaklingsumferð upp í stóra hópa með rekstur lausra hrossa.

Gott pláss sé fyrir reiðmann með þrjá til reiðar. Við mætingar er gert ráð fyrir að annar reiðmaðurinn geti vikið út fyrir veg.

Uppbygging miðast við að umferð sé aðallega eftir að jarðvegur hefur þornað, vor og sumar.

Þéttbýlisleiðir

Leiðir í næsta nágrenni við þéttbýli og annars staðar þar sem búast má við mikilli hestaumferð. Einnig leiðir á milli hesthúsahverfa. Rekstur lausra hrossa bannaður, öll önnur umferð fyrir hendi.

Gert er ráð fyrir að tveir reiðmenn geti auðveldlega mæst þótt hvor um sig sé með tvo hesta. Uppbygging miðast við að mikil umferð sé um vetur og vormánuði þegar frost er að fara úr jörð. Gert er ráð fyrir að hægt sé að fara um veginn með tækjum vegna snjóruðnings og annarrar þjónustu.

Héraðsleiðir

Tengingar milli bæja og fornar leiðir, sem ekki þola mikla umferð. Yfirleitt aðeins gert ráð fyrir einstaklingsumferð.

Aðrar reiðleiðir, minniháttar hestaumferð innan héraðs, einstaklingsumferð. Pláss sé fyrir reiðmann með þrjá til reiðar. Við mætingar er gert ráð fyrir að annar reiðmaðurinn geti vikið út fyrir veg. Gert er ráð fyrir að umferð sé aðallega eftir að jarðvegur hefur þornað eftir vorleysingar, vor- og sumarumferð.

Á heimasíðu
Skipulagsstofnunar er hægt að
nágast leiðbeiningarblöð og
ýmsar upplýsingar um
skipulagsmál, slóðin er
www.skipulag.is

Heimasíða Umhverfisstofnunar
er á slóðinni
www.ust.is

2. SKIPULAG

2.1 Almenn lýsing

Sveitafélög á hverjum stað eru ákvörðunaraðilar um ráðstöfun lands, þ.m.t. legu reiðvega. Allt landið er skipulagsskylt skv. skipulags- og byggingarlögum nr. 73/1997. Til að unnt sé að ná fram heildstæðu kerfi reiðleiða á Íslandi er nauðsynlegt að til sé áætlun um reiðleiðir í hverju sveitarfélagi, sem tekið yrði mið af við ákvarðanatöku. Í 17. gr. vegalaga er gert ráð fyrir aðkomu sveitarfélaga að gerð áætlunar um reiðvegi. Nauðsynlegt er að tryggja þessa aðkomu í framtíðinni þannig að samhengi verði milli áætlana um reiðvegi og skipulagsáætlana sveitarfélaga. Ef þetta samhengi á að nást er nauðsynlegt að lega reiðvega og flokkun þeirra sé ákveðin í skipulagi. Það skal haft í huga að reiðvegafé er einungis úthlutað til reiðvegagerðar á reiðvegum sem eru samþykktir í skipulagi viðkomandi sveitarfélaga.

Samgöngu- og ferðamálanefnd LH hefur m.a. það hlutverk að tryggja að fylgst sé með skipulagsvinnu sem er í vinnslu hverju sinni og gæta hagsmuna hestamanna. Æskilegt er að fulltrúar hestamanna komi að skipulagsvinnu þegar á frumstigi.

Fylgjast þarf með skipulagsvinnu á öllum skipulagsstigum. Algengt er að umsagnaraðilar telja að með því að reiðleiðir séu settar á svæðis- og aðalskipulagsuppdrætti þá sé búið að tryggja rétt hestamanna til umferðar, en svo þarf ekki að vera. Við gerð deiliskipulags eru iðulega gerðar breytingar sem m.a. geta náð til legu reiðvega sem sýndir eru á fyrri skipulagsuppdráttum.

Sveitafélögum er skylt að kynna skipulagsáætlanir og breytingar á þeim skv. skipulags- og byggingarlögum og skipulagsreglugerð. Brýnt er að fulltrúar hestamannafélaga kynni sér tillögur sveitastjórna og geri við þær athugasemdir ef þurfa þykir. Hafa ber þó í huga að „óverulegar breytingar“ á skipulagi hljóta ekki sömu meðferð og ný skipulagsáætlun, sjá leiðbeiningablöð Skipulagsstofnunar um breytingar á svæðis-, aðal- og deiliskipulagi á www.skipulag.is.

Ágreiningsmálum má skjóta til úrskurðarnefndar skipulags- og byggingarmála, sjá nánar 10. kafla í skipulagsreglugerð nr. 400/1998.

Skipulagsvinnan er fólgin í gerð svæðisskipulags, aðalskipulags og deiliskipulags.

Athugið að leyfi Umhverfisstofnunar þarf ef um er að ræða gerð reiðvega eða áningarhólfa innan friðlýstra svæða skv. 38. gr. laga um náttúruvernd.

Samráð skal haft við Umhverfisstofnun (leita skal umsagnar) ef um er að ræða önnur svæði á náttúruminjaskrá eða hættu á röskun jarðmyndana og vistkerfa sem njóta verndar skv. 37. gr. laga um náttúruvernd.

Í 3. t.l. bráðabirgðaákvæða skipulags- og byggingarlaga er fjallað um leyfi til framkvæmda án þess að fyrir liggi staðfest aðal- eða svæðisskipulag eða samþykkt deiliskipulag.

2.2 Svæðisskipulag

Í svæðisskipulagi er æskilegt að samvinnunefndir marki stefnu um stofn- og þéttbýlisleiðir sem liggja milli sveitarfélaga. Hægt er að marka stefnu um aðrar reiðleiðir eftir því sem ástæða þykir til.

Þar sem land er viðkvæmt fyrir umferð stærri hestahópa eða þar sem huga þarf sérstaklega að öryggismálum t.d. vegna bílaumferðar er æskilegt að áningastöðum sé þegar gerð skil á þessu skipulagsstigi, þar sem leyfisskyldar framkvæmdir eru fyrirsjáanlegar. Stefnu um áningarstaði er ýmist hægt að setja fram með því að skilgreina svæði (opin svæði til sérstakra nota) fyrir þá á skipulagsuppdrætti eða setja reglur í skipulagsgreinargerð um hvaða landnotkunarflokkum slík notkun samræmist og við hvaða aðstæður hún sé heimil eða ekki heimil.

Við ákvörðun um staðsetningu áningarhólfa á svæðum sem falla undir lög um náttúruvernd, s.s. friðlýst svæði, svæði á náttúruminjaskrá og svæði sem njóta verndar skv. 37. gr. laganna skal haft samráð við Umhverfisstofnun.

2.3 Aðalskipulag

Í aðalskipulagi skal marka stefnu um meginreiðleiðir innan sveitarfélags, þ.e. stofn- og þéttbýlisleiðir og undirgöng vegna þeirra. Hægt er að marka stefnu um áningarstaði, ýmist með því að skilgreina svæði (opin svæði til sérstakra nota) fyrir þá á skipulagsuppdrætti eða setja reglur í skipulagsgreinargerð um hvaða landnotkunarflokkum slík notkun samræmist og við hvaða aðstæður hún er heimil eða ekki heimil. Reiðleiðir skulu flokkaðar m.t.t. umferðarpunga, gerðar lands o.s.frv.

2.4 Deiliskipulag

Í deiliskipulagi skal gera grein fyrir öllum flokkum reiðleiða, stofn-, þéttbýlis- og héraðsleiðum, eftir því sem við á. Þar skal gera grein fyrir legu og breidd reiðleiða og staðsetningu og gerð áningarhólfa.

3. REIÐVEGASKRÁ LANDSHLUTA

Á Norðurlandi vestra hefur Vegagerðin unnið að flokkun reiðleiða í samvinnu við samtök hestamanna. Gerð hefur verið skrá yfir alla þekkta reiðvegi á svæðinu og þeir flokkaðir miðað við ætlað hlutverk þeirra, núverandi ástand og einnig er skráð í hvaða flokk er reiknað með að þeir verði í framtíðinni.

Markmiðið er að til verði samræmd skrá um reiðvegi á öllu landinu og að þessi skrá verði í samræmi við skipulag á hverjum stað.

Hluti úr reiðvegaskrá fyrir Norðurland vestra.

Vegnr.	Kafla nr.	Vegheiti	Heiti upphafspunkts	Heiti endapunkts	Lengd	Veg-fl.	Staða	Stefna
R1	k1	Hringvegur	Sýslumörk, Hrutafjarðará	Staður	4,67	H	LX	
RL1	k1	Hrutafjarðarbotn	Strandir	Hringvegur				
R1	k2	Hringvegur	Staður	Reykjaskóli	12,01	H	LX	
RL1	k2	Brandagil	Hringvegur	Vesturárdalsvegur (705)				
R1	m1	Hringvegur	Blönduós, Efstabraut	Skagastrandarvegur (74)	1,45	þ	R1	
R1	m2	Hringvegur	Skagastrandarvegur (74)	Hvammur	13,26	H	LX	
R1	m3	Hringvegur	Hvammur	Svínvetningabraut (731)	11,32	H	LX	
R1	m4	Hringvegur	Svínvetningabraut (731)	Víðivörðuás, vetrarvegur efri endi	8,95	H	LX	
RL1	m4	Gamlivegur	Hlíðarétt	Valagerðisá		S	L1	L1
R1	m5	Hringvegur	Víðivörðuás, vetrarvegur efri endi	Skagafjarðarvegur (752)	14,17	H	L1	L1
RL1	m5	Fjallsvegur	Hringvegur	Sæmundarhlíðarvegur (762)		S	L1	L1
R1	m6	Hringvegur	Skagafjarðarvegur (752)	Sauðárkróksbraut (75)	0,75	H	R1	R1
R1	m7	Hringvegur	Sauðárkróksbraut (75)	Siglufjarðarvegur (76)	4,82	H	L2	L1
R1	m8	Hringvegur	Siglufjarðarvegur (76)	Miklibær	5,33	H	R2	R1
R1	m9	Hringvegur	Miklibær	Kjálkavegur (759)	11,10	S	R1	R1
R1	n0	Hringvegur	Kjálkavegur (759)	Fremrikot	9,68	H	L1	L1

Skýringar við reiðvegaskrá

Vegnúmer

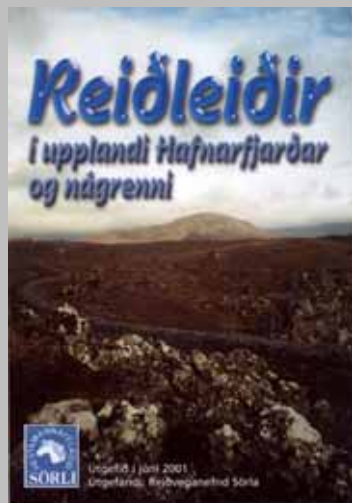
Kaflanúmer

Vegflokkur Stofnleið, þéttbýlisleið eða héraðsleið

Staða Flokkun reiðleiðar við núverandi ástand.

Stefna Flokkur sem stefnt er að.

- R1 Reiðvegur 2.5 m breiður, ber þunga, slétt yfirborð.
- R2 Reiðvegur 2.5 m breiður, ber þunga, óslétt yfirborð.
- R3 Reiðvegur 2.5 m breiður, ber lítið, óslétt yfirborð.
- L1 Slóð, greið og hindranalaus leið, slétt yfirborð.
- L2 Slóð, greið og hindranalaus leið, óslétt yfirborð.
- L3 Leið ekki greið, opið, slæmt yfirborð.
- LX Ætlað ríðandi umferð en hindrun á leiðinni.
- XX Enginn reiðvegur, en ráðgerður samkvæmt skipulagi.

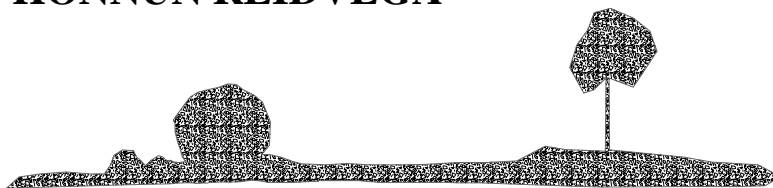
Þó svo að gefin séu út kort með reiðvegum þar sem fram kemur númer þeirra og flokkun, koma þau ekki í stað sérstakra korta sem sum hestamannafélaganna hafa gefið út, þar sem fram koma reiðleiðir og ítarlegar leiðarlýsingar. Útgefendur sérkorta eru hins vegar hvattir til að nota númerakerfið eftir að það kemur út.

Hluti reiðvegakorts fyrir Norðurland vestra.

Allir reiðvegir á Norðurlandi vestra, frá Hrutafjarðarbotni að Öxnadalshéiði, hafa verið settir inn á kort. Á kortinu eru sýndir stofn- og tengivegir í þjóðvegakerfinu. Síðan hafa verið teiknaðar upp reiðleiðir miðað við flokkun í reiðvegaskrá, þ.e.a.s. stofnleiðir, héraðsleiðir og þéttbýlisleiðir og hver leið er flokkuð sem reiðvegur eða slóð. Einnig er merkt inn hvar er rétt eða aðhald til töku hrossa.

4. HÖNNUN REIÐVEGA

Þegar kemur að hönnun reiðvega er fyrst hugað að legu þeirra. Reiðvegi þarf að fella að svipmóti lands umhverfis þá og gildir það jafnt um reiðvegi utan sem innan þéttbýlis. Reiðleið utan þéttbýlis getur verið slóð í landinu eða manngerð braut og þá er almennt ekki amast við nálægð við náttúrulega hluti. Þegar farið er yfir legu reiðvega innan þéttbýlis verður að huga sérstaklega vel að umhverfinu, forðast blind horn og þveranir og ávallt hafa það hugfast að hross geta rásað af leið ef þau hræðast. Það er þess vegna mikilvægt að tryggja gott útsýni og forðast þveranir.

Höfum hugfast að óspillt land er eitt af því sem hestamenn dá mest á ferðalögum.

Ýmis konar votlendi, þ.m.t. mýrlendi, vötn, fjörur og grunnsævi, er afar mikilvægt hér á landi vegna þess lífríkis sem það framfleytir. Það votlendi sem enn er óraskað eða tiltölulega óraskað á Íslandi er því talið hafa hátt verndargildi og lögð á það rík áhersla að votlendissvæðum verði ekki raskað frekar en orðið er.

Hér er ekki þörf á uppbyggðum reiðvegi en það er einnig augljóst að það væri auðvelt að spilla landinu þó um sé að ræða sanda og mela ef ekki er farið eftir ákveðinni slóð.

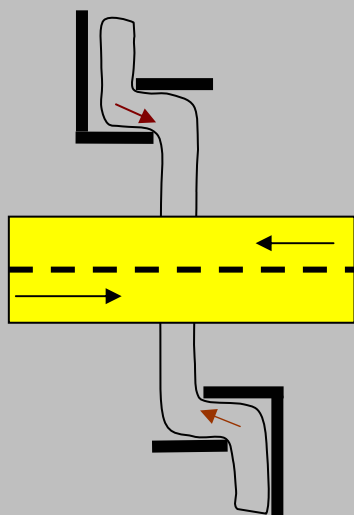
Sandar og melar eru viðkvæmir fyrir átroðningi og lítið er eftir af óspilltu votlendi á Íslandi, það er því full ástæða til þess að vanda valið þegar reiðleið er valin eða reiðvegastæði ákveðið.

Uppbyggður reiðvegur, þ.e. reiðvegur sem liggur hærra en landið umhverfis, getur verið áberandi og til lýta í landi, s.s. þegar um er að ræða reiðstígagerð í hraunum, ekki síst þegar litur efnisins sem notað er í veginn sker sig úr umhverfinu.

Samkvæmt 35. gr. laga um náttúruvernd skal þess gætt við hönnun vega, virkjana, verksmiðja og annarra mannvirkja að þau falli sem best að svipmóti lands.

Reiðleið í þéttbýli er malarlagður stígur sem þarf að falla vel að umhverfinu. Allur frágangur á fláum og nánasta umhverfi reiðstígsins er hluti af framkvæmdinni. Ganga skal þannig frá fláum að þeir séu formaðir sléttir og tengi saman reiðveg við umhverfið. Gæta þarf sérstaklega að nálægð við hindranir, einnig nálægð og skörun við aðra umferð.

Þegar reiðleið skarast við aðra umferð er algjört skilyrði að góð yfirsýn sé um umhverfið, þannig að menn og hross sjái vel yfir svæðið framundan og alla aðkomandi umferð.

Öryggisgrindur við fjölfarna akvegi. Þegar komið er að akvegi er alltaf horft á móti aðkomandi umferð. Sjá nánar á bls. 17.

Það er ekki sjálfgefið að hægt sé að stöðva öll hross um leið og knapinn vill. Þegar reiðvegur þverar umferðagötu getur því verið nauðsynlegt að útbúa hindrun sem knapinn getur nýtt sér til þess að hægja ferð eða stöðva hrossið áður en farið er yfir götuna. Á mynd er sýnd ein slík útfærsla en svona hindrun væri einnig hægt að gera úr bjálkum.

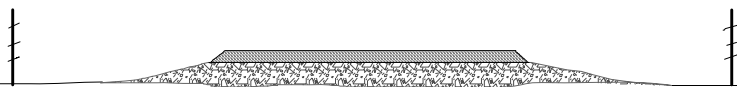
Við skipulagningu reiðvega í þéttbýli verður að hafa það í huga að hross geta auðveldlega fælst við snöggar hreyfingar frá aðliggjandi umferð. Hross hræðast reiðhjól og fælast oft þegar þau mæta gangandi vegfarendum sem t.d. geta verið með barnavagna, snjó-sleða eða bara í flaksandi flíkum. Hross eru í eðli sínu flóttadýr og ekki er alltaf hægt að sjá fyrir hvernig þau bregðast við ef þau verða fyrir truflun. Það er full ástæða til þess að forðast, eins og hægt er, skörun og nálgun reiðstíga við aðra umferð. Þar sem ekki verður hjá því komist að leiðir liggi samhliða eða skarast verður að huga vel að merkingum og hvað hægt er að gera til að tryggja öryggi allra vegfarenda.

Það er ekki sama hvers konar hindrun er til staðar þegar metin er rýmisþörf reiðvega, það er ekki sama hvort hindrunin er trjágróður eða umferðaskilti, sem jafnvel er sett í höfuðhæð reiðmanns.

4.1 Kennisnið og rými

Kennisnið reiðvega

+ F + B + F +

Breidd er háð umferð og legu í landinu

Í þéttbýli, sérstaklega út frá stórum hestúshverfum, verður að hafa í huga möguleika á mætingu reiðmanna með þrjú hross til reiðar.

Þar sem reiðvegur liggur um flatlendi eru oftast möguleikar á að víkja út af veginum við mætingar.

Þar sem reiðvegur er byggður upp úr landinu getur skapast veruleg hætta ef fláar eru brattir og jafnvel með grófu efni í yfirborði.

Hætta skapast einnig þegar hross í taumi slíta sig laus í þrengingum sem skapast við mætingar.

Uppbyggður reiðvegur. Til þess að tryggja afrennsli þarf hliðarhalli að vera 3–4% og af öryggisástæðum skal byggja fláa með hallanum 1:3 eða flatara þegar veghæð er yfir 50 cm.

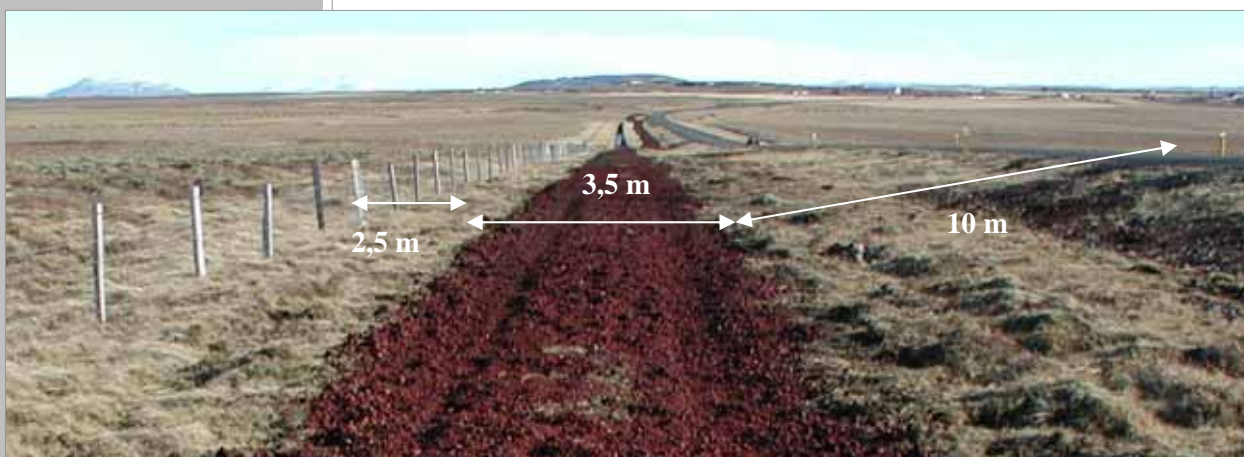
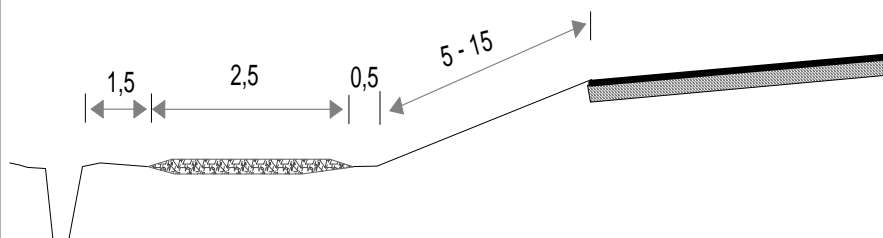
Breiddir reiðvega

- uppbyggður reiðvegur í þéttbýli, mikil umferð ..... $B_b = 4,0\text{--}6,0$ m
- reiðvegur í þéttbýli ..... $B_p = 3,5\text{--}4,0$ m
- reiðvegur í dreifbýli ..... $B_d = 2,5\text{--}3,0$ m
- fjarlægð í hindrun ..... $F = 1,5\text{--}2,5$ m

Rýmisþörf – minnstu fjarlægðir

- fjarlægð frá akvegi, háð umferð og vegflokk ..... 5–15,0 m
- fjarlægð frá rafmagnsgirðingu, árbökkum og djúpum skurðum ..... 2,5 m
- fjarlægð í hindrun, girðingu, skurð eða mannvirki ..... 1,5 m
- fjarlægð frá skiltum sem ná í hæð knapa ..... 1,5 m
- fjarlægð frá ljósastaurum ..... 1,0 m

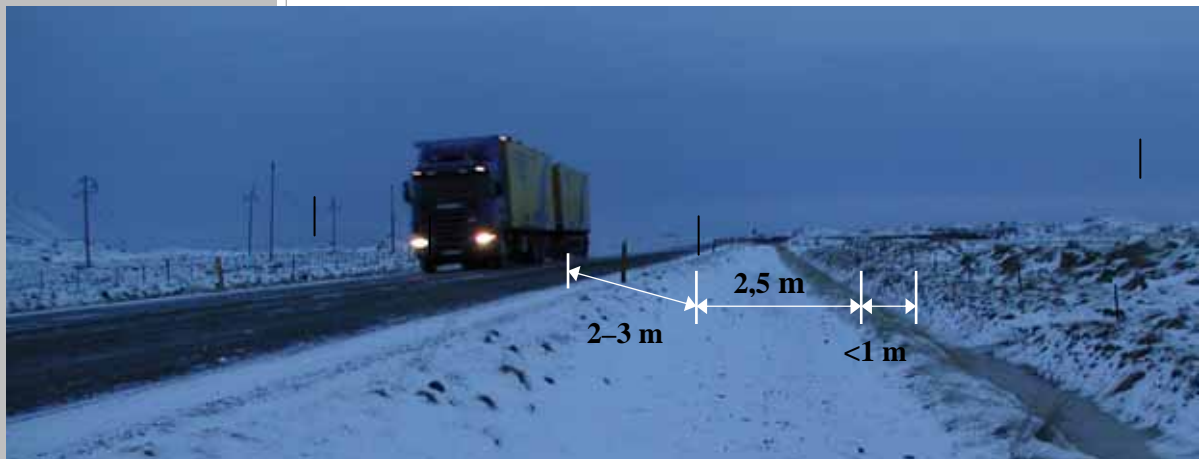
Dæmi um afstöðu reiðvegar gagnvart akvegi og skurði.

Reiðvegur í Grímsnesi, gott rými er fyrir reiðveginn bæði frá þjóðveginum og girðingunni. Meðal ársdagsumferð er hér um 1600 bílar.

Fjölfarinn reiðvegur austan við Rauðavatn. Umferð á Suðurlandsvegi er þarna um 6600 bílar á dag að meðaltali. Fjarlægð milli reiðvegar og þjóðvegur er um 10–12 metrar. Trjálundur liggur að reiðvegi á hægri hönd og ekki er truflun frá þeirri hlið. Ekki er vitað um óhöpp vegna nálægðar við þjóðveginn en reiðvegurinn er engu að síður talinn vera óæskilega nærri svo umferðamiklum vegi. Ljóst er af myndinni, að reiðvegir þurfa viðhald eins og önnur mannvirki.

Reiðvegur við fjölfarinn þjóðveg norðan við Borgarnes, meðal ársdags-umferð er um 2000 bílar. Hér er þröngt um reiðveginn, hann er bæði of nálægt skurðinum og þjóðveginum þar sem er bæði mikil og hröð umferð.

Reiðvegur í Biskupstungum, ADU=200. Það getur oft verið þröngt á vegstæðinu og þá þarf að meta hvað sé viðsættanlegt og hvaða aðrir möguleikar séu fyrir hendi. Þó svo að besti kosturinn sé að vera fjær akvegi, þá er ekki alltaf hægt að leggja til nýtt vegstæði fyrir reiðveginn.

Í dæmum eru gefnar upp þykktir miðað við mismunandi undirstöðu.

Það getur verið óhagkvæmt að vera með mjög breytilegar þykktir við uppbyggingu á einstaka köflum og því æskilegt að velja ákveðna uppbyggingu fyrir lengri hluta í einu.

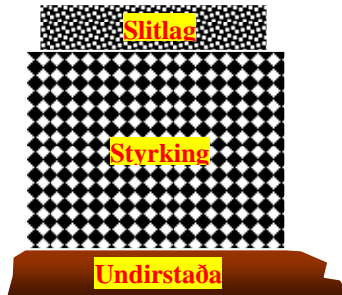
Það getur verið hagkvæmt og réttlætanlegt í vissum tilfellum að nota eina efnisgerð, þ.e.a.s. keyra bara út einu lagi sem væri þá bæði slitlag og styrking.

Víkja getur þurft frá kröfum um uppbyggðan reiðveg á ákveðnum svæðum, s.s. á svæðum er falla undir 37. gr. laga um náttúruvernd.

4.2 Uppbygging reiðvega

Þegar hugað er að uppbyggingu reiðvega þarf að meta það efni sem til boða stendur. Það er ekki alltaf nauðsynlegt að keyra slitlag út sérstaklega, það getur verið hagkvæmt að leggja út eitt lag af efni. Hér er átt við að ef til boða stendur efni sem hefur nægilegan burð og þolir að blotna án þess að vaðast upp, en er jafnframt ekki of gróft fyrir ríðandi umferð.

Uppbygging reiðvega byggist aðallega á tveim efnisgerðum, slitlagi og styrkingarefni.

Slitlagið má ekki vera of gróft og þarf að innihalda hæfilegt magn fínefna til að bindast saman. Efnið þarf að uppfylla kröfur um dreifingu kornastærða og er höfð hliðsjón af reglum um malarslitlög í verklýsingu Vegagerðarinnar.

Stærstu steinar mega vera allt að 19 mm, þó mega 10% korna vera stærri. Brot efna skal vera í lágmarki og ekki á að nota egghvasst grjót, ílangt eða flögótt með hvassar brúnir.

Styrkingarefnið eða undirbyggingin skal vera úr burðarmiklum frostöruggum eða lítt frostnæmum jarðvegi, t.d. möl eða sandi sem fellur í frostflokk T1. Þykkt styrkingarefnis fer síðan eftir gerð undirstöðu.

Gerð A, heilsársvegur með mikla umferð (hesthúsahverfi-þéttbýli)

Gerð B, heilsársvegur með litla umferð og sumarleiðir.

Uppbygging gerða A og B		Gerð A	Gerð B
		Lagþykkt slitlagsefnis (cm)	
Slitlag			
• Malarslitlag		10	5
Yfirbygging	Burðarþölsflokkur undirbyggingar sjá bls. 16	Lagþykkt styrkingarefnis (cm)	
• Styrktarefni, mól Cu ≥ 15 ofan á:			
Bergskeringu, grjótþyllingu í T1	1	0	0
Möl Cu ≥ 15, T1	2	0	0
Möl Cu < 15, T1 Sandur Cu ≥ 15, T1 Bergskering, grjótþylling, T2	3	10	5 *1)
Sandur Cu < 15, T1 Möl, sandur, jökulruðningur, T2	4	20	10
Möl, sandur, jökulruðningur, T3	5	30	20
Mold, silt, leir, T4, (þéttur jarðvegur)	6	40	30
Mór, mold, silt, leir, T4, (laus – blautur)	6	50 *2)	40 *2)
*1) Slitlagsefni, 5 + 5 cm, lagt út sem eitt lag. *2) Ef fyllt er á mýrlendi getur þurft að meta hvert tilfelli sérstaklega.			

Slitlagsefni í reiðstíga á að vera innan marka sem sýnd eru með heildregnu rauðum línunum á mynd.

Á myndinni er sýnd kornastærðadreifing nokkurra efna sem notuð hafa verið í námunda við Reykjavík. Þegar efni fer að nálgast efri markalínuna er orðin hættu á að það vaðist upp í bleytu. Þetta er háð gerð fínefnanna og er almennt meiri hættu á þessu í efnunum sunnan- og vestanlands heldur en í efnunum á Norðurlandi.

Styrkingarefni, mól eða sandur með grófleikatöluna $C_u \geq 15$ og hámarks kornastærð 75 mm, frostflokkur T1.

$$C_u = D_{60}/D_{10}$$

Þar sem D er kornastærðin sem 60% er undir annars vegar og 10% er undir hins vegar.

Efnin eiga að fylgja markalínunum sem mest. Séu fínefnin of mikil sbr. rauðu slitnu línuna þá er viðbúið að efnið vaðist upp í bleytu.

Gráa línun sýnir efni með lítið fínefni, hlykkur er á línunni en þar sést að það vantar grófan sand í efnið og það er óstöðugt.

Það er nokkuð háð aðstæðum hvort gerðar séu kröfur um völtun styrkingarefnis, en með góðri jöfnun og völtun fæst betri nýting á slitlagsefninu. Styrkingarefnið skal jafna vel og þjappa þar sem við á, t.d. með léttum valta, jarðýtu eða öðrum sambærilegum aðferðum.

Gerð C, rudd slóð

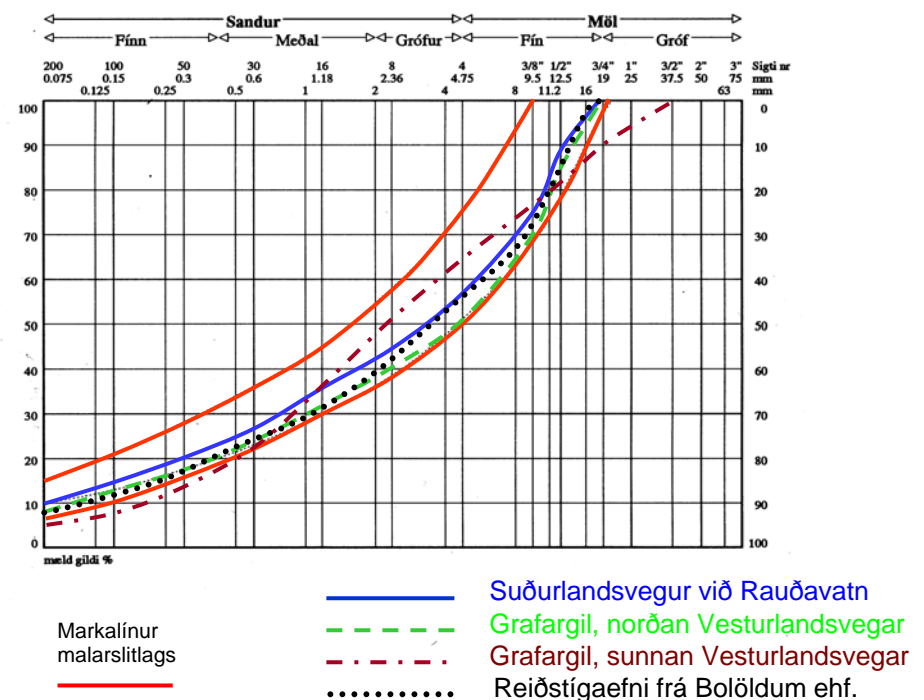
Rudd og grjóthreinsuð slóð þar sem keyrt er út 5–30 cm malarlagi með hliðsjón af þykkt styrkingarlags í töflu um uppbyggingu gerða A og B.

Gerð D, slóð

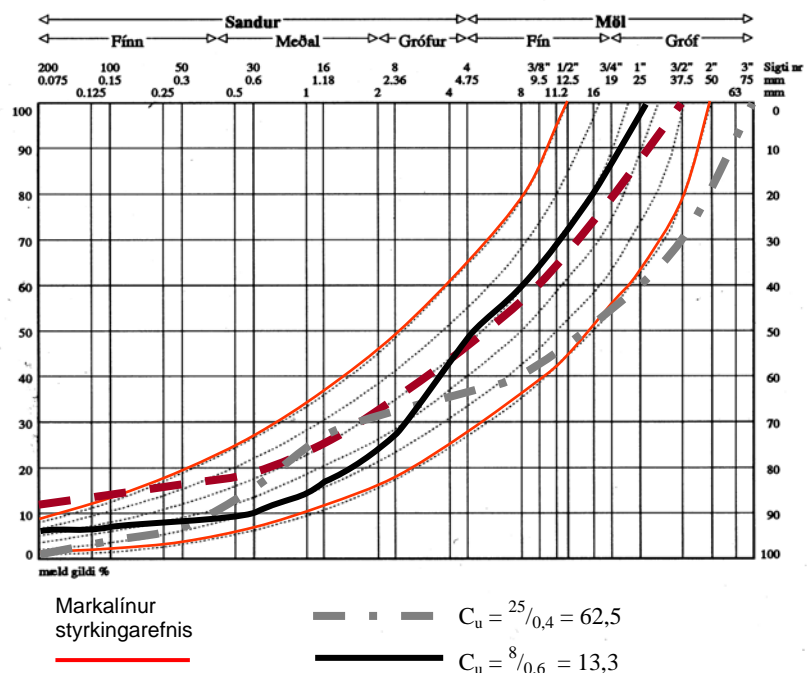
Slóð eða vegir þar sem ekki er þörf ofaníbúðar, slóðin liggur um burðarhæfan jarðveg, hugsanlega þarf að hreinsa burt fyrirstöður.

4.3 Flokkun jarðefna

Slitlagsefni fyrir reiðstíga – kornastærðadreifing

Styrkingarefni fyrir reiðstíga – kornastærðadreifing

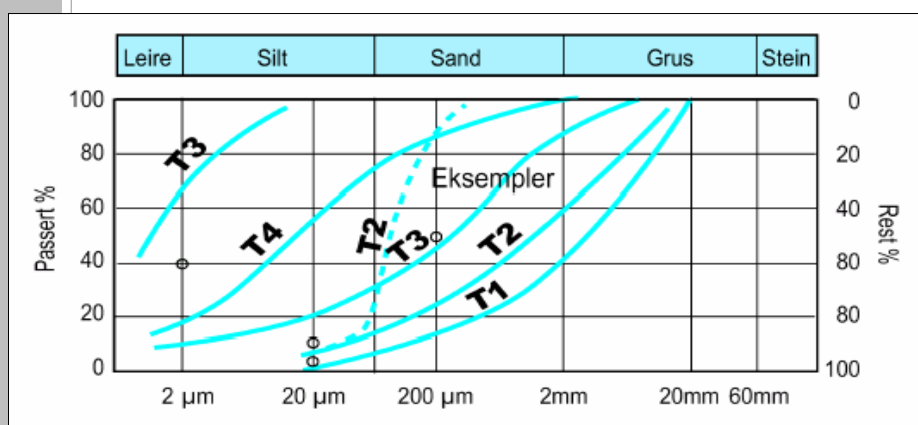

Frostflokkun er byggð á norska flokkunarkerfinu sbr. handbók norsku vegagerðarinnar 018. Flokkað er í fjóra flokka, T1 – T4.

Malarefni er frostflokkað eftir hlutfalli fínefna sem eru minni en 20 µm miðað við þann hluta efnis sem er minni en 20 mm. Þegar efnismassinn er mjög grófkorna, samastendur af stórum steinum sem bera stein í stein og fínni massinn fyllir ekki holrúmið á milli steinanna, þá gildir ekki þessi flokkun.

Frostflokkun malarefna				
Frostflokkar		% fínefna af efni < 20 mm		
		< 2 µm	< 20 µm	< 200 µm
T1	frostfrítt efni		< 3	
T2	lítið frostnæmt efni		3 – 12	
T3	meðal frostnæmt efni		> 12	< 50
T4	mikið frostnæmt efni	< 40	> 12	> 50

Kornastærðadreifing fínefna minni en 0,063 mm, silt og leir, er fundin með flotvog, svokölluðum hydrometer. Efni sem hefur meira en 40% < 2 µm telst vera meðal frostnæmt og er í frostflokki T3. Slík efni eru að verulegum hluta leir sem finnst aðeins í undantekningatilfellum hér á landi.

Dæmi um frostflokkun skv. kornastærðadreifingu.

Í flokkun efna er grófleikatalan Cu skv. USCS flokkunarkerfinu

$$Cu = D_{60}/D_{10}$$

Þar sem D60 er sú kornastærð sem 60% af efninu er undir og D10 er sú kornastærð sem 10% af efninu er undir.

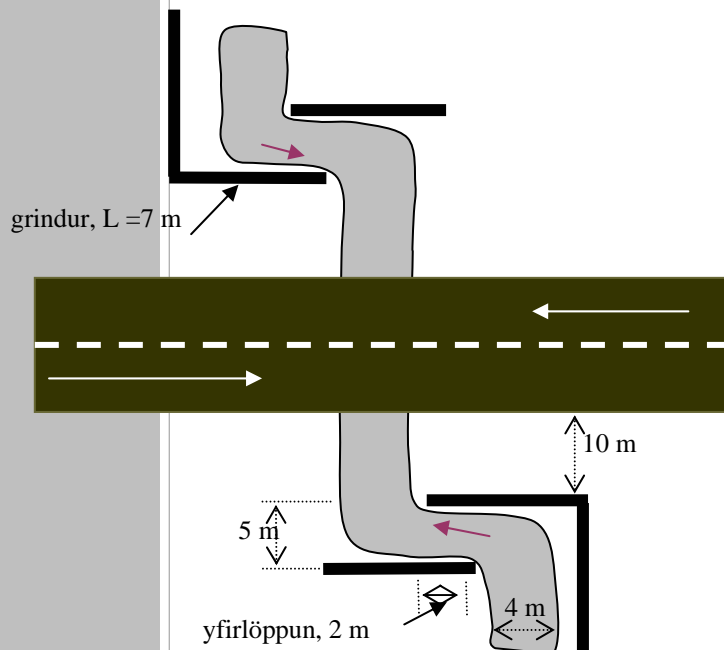
Efni	Frostflokkur	Burðarþolsflokkur	E-gildi MPa
Klökk og sprengt grjót	T1	1	
Möl, Cu ≥ 15	T1	2	110
Möl, Cu < 15	T1	3	110
Bergskering, grjótfylling	T2	3	75
Sandur, Cu ≥ 15	T1	3	75
Sandur, Cu < 15	T1	4	75
Möl, sandur, jökulruðningur	T2	4	50
Möl, sandur, jökulruðningur	T3	5	30
Leir, silt	T4	6	20
Mór		7	

Flokkun undirbyggingarefna.

4.4 Þverun gatna og stíga

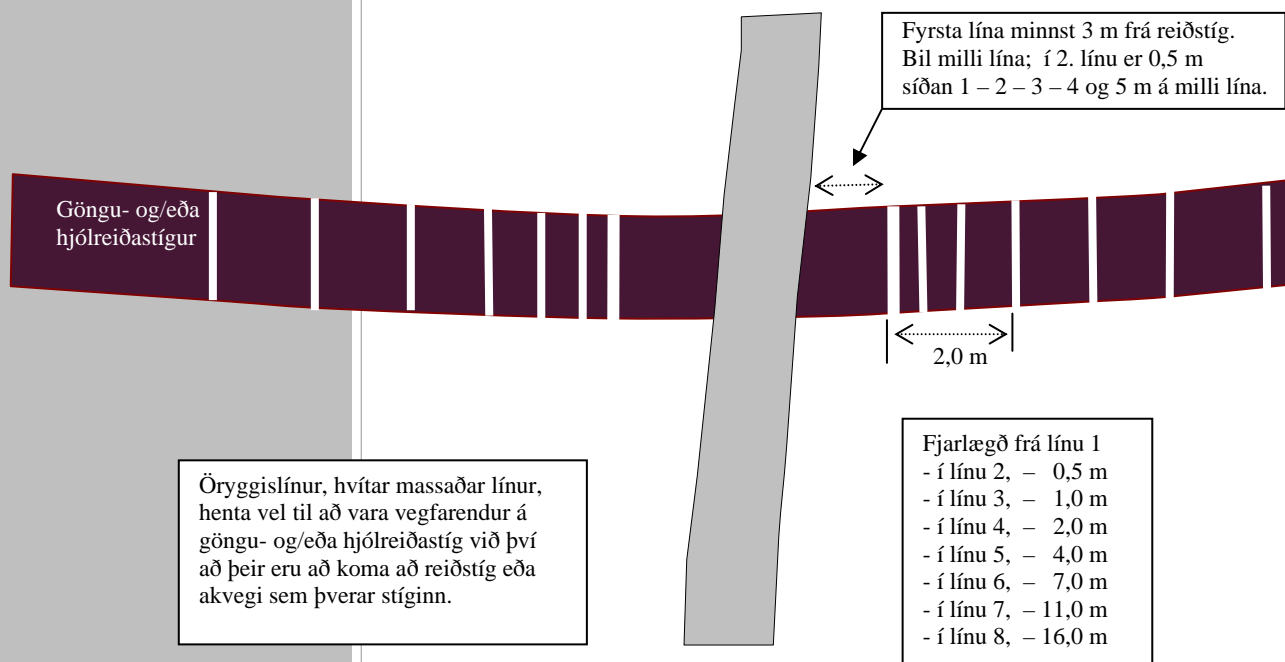
Öryggisgrindur við akveg

Með því að setja upp þverslár eins og sýnt er á myndinni kemur reiðmaður alltaf þannig að akvegi að hann horfir á móti aðkomandi umferð.

Öryggisgrindur gefa einnig knöpum möguleika á að draga úr ferð eða stöðva hross áður en komið er að umferðagötu.

Göngu- og/eða hjólreiðastígar við reiðveg

Öryggislínur, hvítar massaðar línur, henta vel til að vara vegfarendur á göngu- og/eða hjólreiðastíg við því að þeir eru að koma að reiðstíg eða akvegi sem þverar stíginn.

Athugið, að auk öryggislína þarf einnig að setja upp viðeigandi skilti við þveranir og hafa í huga minnstu fjarlægð skiltis frá vegi.

Besta lausnin er þó alltaf að forðast þveranir.

Leyfi til framkvæmda

Athuga þarf að framkvæmdir á áningarstöðum kunna að vera leyfisskyldar.

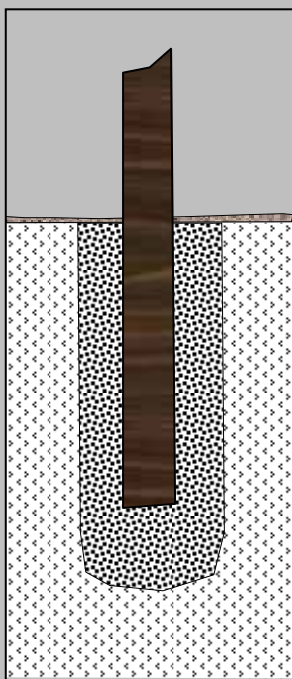
Jafnframt er minnt á 3. tölulið bráðabirgðaákvæða skipulags- og byggingarlaga um leyfi til framkvæmda án þess að fyrir liggi staðfest aðal- eða svæðisskipulag eða samþykkt deiliskipulag.

4.5 Áningastaðir

Til áningastaða flokkast aðstaða sem byggð er sérstaklega fyrir ferðamenn á hestum til hvíldar. Um er að ræða allt frá girðingarhólfum fyrir stærri hópa lausra hesta með beit fyrir hross, niður í aðstöðu fyrir einn eða fleiri að binda sína hesta meðan höfð eru hestaskipti. Áningahólf á stofnleiðum í viðkvæmu landi eru nauðsynleg. Við staðsetningu þeirra skal haft í huga að raska landi sem minnst og velja þeim þurran stað, séu þau ekki ætluð til beitar. Aðgengi vegna viðhalds þarf að vera til staðar.

Á fjölförnum stöðum skal huga að staðsetningum með öðrum útivistarhópum, þannig að samnýting á þjónustu s.s. snyrtingu, útigrilli, sorplosun o.fl. sé möguleg.

Til að fjármagni sé veitt úr Áningahólfasjóði LH þarf framkvæmdin að vera skv. gildandi skipulagi fyrir viðkomandi sveitarfélag.

Dæmi um áningastað á fjölfarinni reiðleið. Stærð hólsins er 6 x 7 m.

Við gerð áningastaða er oft heppilegt að nota gamla síma- eða rafmagnsstaura en með þeim er hægt að mynda traust aðhald sem yfirleitt fer vel í landinu. Þetta getur verið einn staur sem hvílir á tveim stólpum eða formað gerði í L eða U.

Rétt er að hafa áningastaðinn í hæfilegri fjarlægð frá vegi, um 5 m frá reiðvegi og 15 m frá akvegi, þannig er síður hættu á að hross fælist vegna umferðar eða ráfi út á veginn ef þau losna. Ef aðhaldið er við fjölfarna leið er rétt að bera mól í svæðið, þannig að það vaðist ekki upp í mold.

Þegar myndað er L- eða U-laga aðhald skal af öryggisástæðum snúa opinu frá akvegi.

Ganga þarf vel frá staurum í jörð, nota fúavarið timbur og hafa góða drenmól, steypu eða sambærilegan frágang við staur. Dýpt stauris í jörð skal vera 0,6–1,0 m, háð jarðvegi og ummál holu um 0,4–0,6 m.

Gerði úr timbri eða járni. Hlið þurfa að vera grindarhlið á hjörum og með góðum og öruggum lokunarbúnaði. Nauðsynlegt er að grafa staura vel niður fyrir frost. Góð mól þarf að vera í gerðinu svo ekki safnist í það væta og drulla.

Girðingar þurfa að vera rúmgóðar og vel hrossheldar. Viðhald verður að vera í lagi svo útilokað sé að hross sleppi út. Hlið verði alltaf góð grindarhlið á hjörum og lokunarbúnaður traustur.

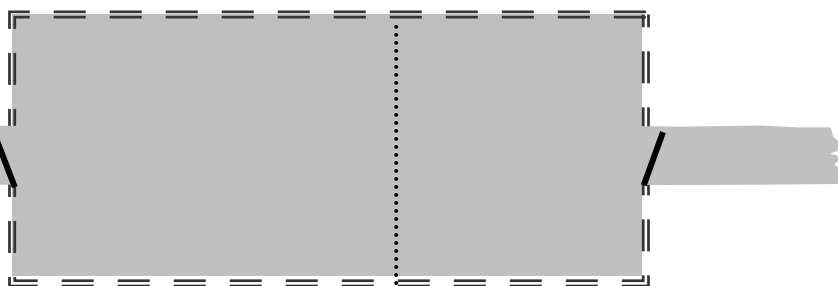

Áningahólf við Suðurlandsveg skammt frá Þjórsárþökkum. Við pípugerðið er girðing um 60 x 60 m og liggur reiðleiðin um hólfíð. Leiðarlýsing og reglur um umgengni á svæðinu eru á skilti við gerðið.

Umgengnisreglur á svæðinu eru einfaldar og sjálfsagðar:

1. Allur lausarekstur hrossa er bannaður.
2. Ferðamenn haldi sig við merкта reiðleið.
3. Ferðamenn stöðvi aðeins við merkt áningahólf.
4. Ferðamenn á hestum eru hvattir til að ganga vel um svæðið og hlíta settum reglum.

Heppileg áningahólf fyrir hópa með rekstur lausra hrossa eru t.d. tveggja hliða hólf sem reiðvegurinn liggur um. Æskilegt er að slík hólf séu ekki minni en 400 m². Gott er t.d. að hafa slík hólf þegar komið er inn á svæði þar sem lausarekstur er bannaður.

Ef hólf eru gerð þannig að þau séu lengri á annan veginn auðveldar það skiptingu með snúrum ef aðskilja þarf hópa.

Ákvæði um skilti er í 72. gr. byggingareglugerðar nr. 441/1998.

Reglugerðina má finna á vef Skipulagsstofnunar www.skipulag.is

Reglugerð um umferðarmerki og notkun þeirra er nr. 289/1995. <http://www.reglugerd.is..1995>

Reglugerðina, vinnureglur Vegagerðarinnar og upplýsingar um merki er að finna á heimasíðu Vegagerðarinnar á slóðinni www.vegagerdin.is

- Ferðaupplýsingar
- Merkingar
- Umferðarmerki

4.6 Merkingar

Merkingar við reiðleiðir verða stöðugt mikilvægari hvort sem er vegna öryggis hestamanna og annarra vegfarenda eða sem liður í þjónustu hestamannafélaganna við félagsmenn sína og aðra ferðamenn.

Það er ekki sama hvernig skilti og merki líta út og það er heldur ekki sama hvar þau eru sett niður. Um þetta gilda ákveðnar reglur sem ber að fara eftir, t.d. byggingareglugerð og reglugerð um umferðarmerki en auk þess hefur Vegagerðin sett sér vinnureglur sem farið er eftir við uppsetningu skilta, sjá heimasíðu Vegagerðarinnar.

Varðandi merkingar við þjóðvegi skal hafa samband við umdæmis-skrifstofu Vegagerðarinnar á viðkomandi stað en merkingar í þéttbýli heyra undir viðkomandi sveitarfélag.

Í reglugerð um umferðarmerki og notkun þeirra segir m.a. í 19. grein:

Umferðarmerki skulu eftir því sem þörf þykir glituð eða lýst þannig að þau sjáist vel í myrkri.

Umferðarmerki skulu sett þannig að þau sjáist greinilega, að jafnaði hægra megin við veg miðað við akstursstefnu.

Öll umferðarmerki, að boðmerkjum undanskildum, má setja báðum megin vegar ef þörf þykir.

Ef tvær aðgreindar akbrautir eru á vegi má setja merki eða aukamerki á umferðareyju. Setja má merki yfir akbraut ef hagkvæmt þykir.

Viðvörðunarkerki ber jafnan að setja 25–250 m frá hættustaðnum og er heimilt að nota fleiri en eitt merki ef hinn hættulegi vegarkafli er langur.

Í þéttbýli skal merkið A06.11 (biðskylda) aldrei vera lengra frá vegamótum en 25 m og utan þéttbýlis 50 m. Heimilt er þó að nota merkið fjær vegamótum, ásamt undirmerki J42.11, til leiðbeiningar um að bið- eða stöðvunarskylda sé framundan.

Upplýsingamerki og þjónustumerki ber að setja hæfilega langt frá þeim stað er leiðbeining vísar til.

Ný þjónustumerki í reglugerð um umferðarmerki;

E07.22 Skeiðvöllur.

E07.23 Hesthúsahverfi.

Hvernig er umferðaröryggið tryggt á hesthúsasvæðum og helstu reiðleiðum hestamanna?

Víða liggja reiðstígar yfir akvegi og ætti þar að vera viðvörðunarkerki sem gefur til kynna hvers sé að vænta.

Hvernig er merkingum háttáð á þínu svæði? Eru viðvörðunarkerki sem benda öikumönnum á að þeir geti átt von á ríðandi umferð á svæðinu?

Texti innan gæsalappa á þessari síðu er tekinn beint upp úr reglugerð um umferðarkerki nr. 289/1995.

Reglugerðir má finna á slóð viðkomandi ráðuneytisins eða á slóðinni www.reglugerd.is

Umferðarkerkjum er skipt í tíu flokka í reglugerð nr. 289/1995 en hér er aðeins lítillega minnst á þrjá þeirra en um skilti er fjallað í byggingareglugerð:

Viðvörðunarkerki sem sett eru til að vara aðra vegfarendur við umferð reiðmanna, aðallega sett við akvegi.

Boðmerki segja til um hverjum viðkomandi vegur er ætlaður.

Þjónustumerki er ætlað að gefa vegfarendum upplýsingar um þjónustu sem í boði er á leið þeirra.

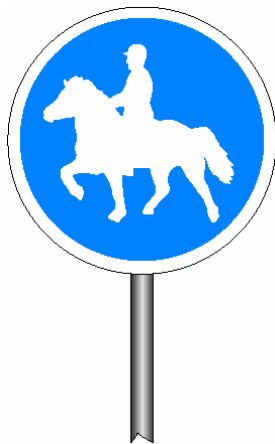
Upplýsingaskilti og merkingar á reiðleiðum utan þéttbýlis og við áningastaði er flokkur sem þarf að huga að sérstaklega.

A17.31 Reiðmenn.

Viðvörðunarkerki

„Merki þetta má nota til að vara við því að reiðvegur þveri veg og þar sem sérstök ástæða er til að vara við umferð reiðmanna.“ Lengd að þverun reiðvegjar skal gefin upp á undirmerki J01.11

C16.11 Reiðvegur.

Boðmerki

„Merki þetta má nota við vegi sem reiðmenn skulu nota en ekki aðrir.“ Við vegamót, þar sem reiðvegur og annar vegur mætast er rétt að merkja reiðveginn með merkinu „reiðvegur“ og setja jafnframt á hann merki um að umferð allra vélknúinna farartækja sé bönnuð. Á hinn veginn þarf að setja viðvörðunarkerki, sem varar aðra vegfarendur við hestaumferð.

„Merki þetta má nota við aðgreinda stíga sem hvor um sig er með fullnægjandi breidd.“ Reiðmenn geta búið við gangandi og hjólandi vegfarendum á aðliggjandi stíg.

Sérstakar merkingar reiðvega og áningastaða

Merkinga er ekki hvað síst þörf í nágrenni hesthúsasvæða og á vegum milli þeirra t.d. á höfuðborgarsvæðinu og ber þá að fara eftir reglugerð um umferðamerki.

Merkinga er einnig þörf þegar komið er út fyrir þéttbýlissvæðin og þá er ekki síður mikilvægt að allar merkingar og skilti séu látlaus og stærð þeirra ekki meiri en nauðsynlegt er til að draga úr sjónrænum áhrifum.

Hugmynd að „umhverfisvænu“ merki fyrir reiðvegi utan þéttbýlis.

Með því að breyta stærð og litum í þeim skiltum sem notuð eru í dag, er hægt að búa til merki sem hugsanlega fara betur í umhverfinu utan þéttbýlis heldur en lögbundin blá-hvít merki.

Merkingar við reiðvegi

- Reiðvegir ættu að vera merktir samkvæmt gömlum heitum eða örnefnum eða þeim gefið nafn (t.d. Frakkastígur, Selvogsgata, Kjalvegur).
- Nafn þekktar staðar sé getið (t.d. Skógarhólar, Kringlumýri, Nesjavellir).
- Upplýsingamerki á reiðleiðum utan þéttbýlis skal hafa þannig, að þau falli vel að íslenskri náttúru t.d. brúnleit og ekki of há, en sjáist vel af hestbaki.
- Þar sem vegur er óljós eða erfitt að átta sig á legu hans getur verið nauðsynlegt að hafa stikur. Stikur ættu ekki að vera nema þar sem þeirra er þörf og ekki notast í óhófi.

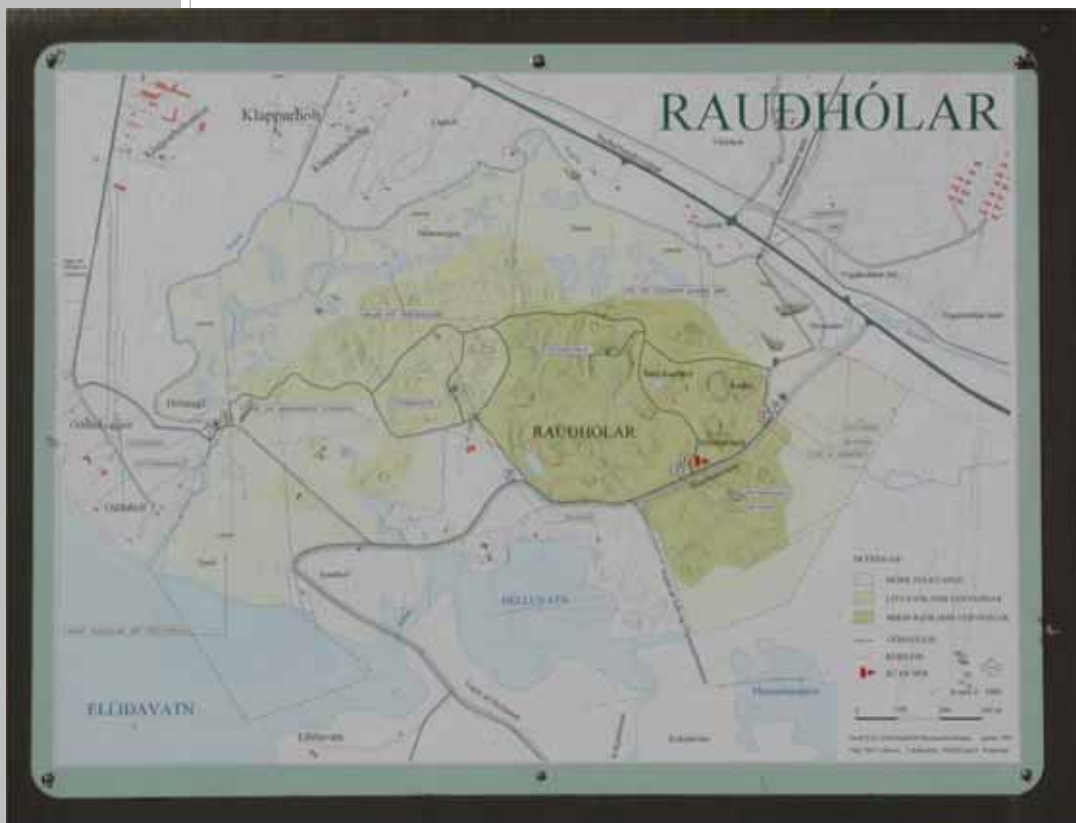
Lagt er til að stikur meðfram reiðvegum verði í sérstökum lit t.d. ryðrauðar.

Merkingar við áningastaði

Merking áningastaða fer mikið eftir eðli þeirra og umhverfi. Til bóta gæti verið að setja lítið skilti en þó hæfilega áberandi með orðinu „Áning“ við áningastaði. Ennfremur til upplýsinga fjarlægð að næstu áningu og nafn þess staðar.

Góð upplýsingaskilti með korti þar sem fram koma örnefni, lega reiðleiða og umgengnisreglur á viðkomandi svæði eru mjög æskileg við áningastaði.

Upplýsingaskilti við áningastaði.

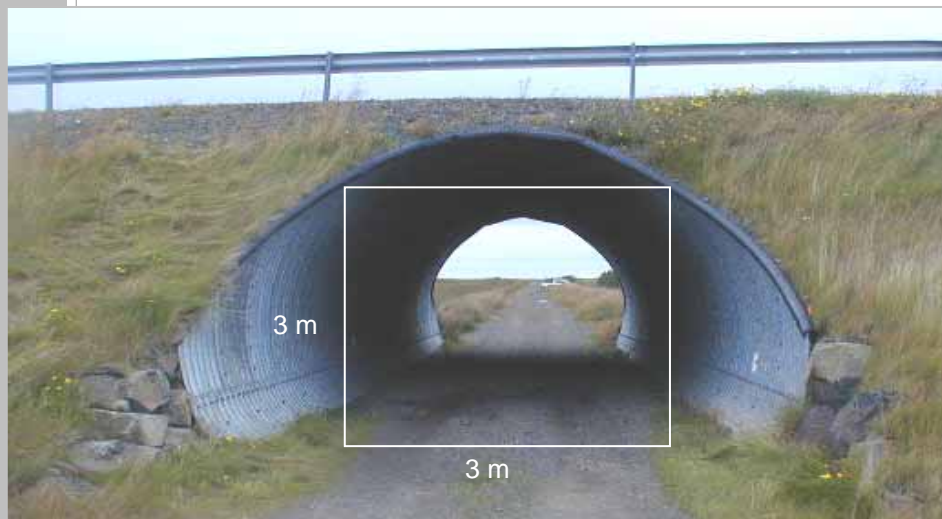
Lágmarksbreidd undirganga fyrir reiðstíga er 3 metrar skv. viðmiðunarreglum í verklýsingu Vegagerðarinnar.

Almennt er miðað við að rými í reiðgöngum sé þannig að innan þeirra rúmist ferningur sem er 3 x 3 m.

Ef göng eru nýtt fyrir aðra minniháttar umferð samhliða umferð ríðandi manna er mjög mikilvægt að merkingar séu góðar.

4.7 Reiðgöng

Þar sem reiðleið þverar umferðarmikinn þjóðveg getur þurft að leysa málið með undirgöngum. Undirgöng geta verið af ýmsum gerðum en líklegast eru undirgöng gerð úr stálplöturæsnum hagkvæmur kostur í flestum tilfellum. Bogalaga ræsi gefa í raun meira rými heldur en lágmarkstærðir segja til um, þar sem mesta breidd þeirra er tæpir 5 m og hæðin í miðju er um 4 m.

Reiðgöng undir þjóðveg við Akranes. Göngin eru það rúm að hægt er að fara með aðra umferð í gegnum þau ef nauðsyn krefur. Gott útsýni er eftir veginum þannig að vel sést til umferðar sem kemur á móti.

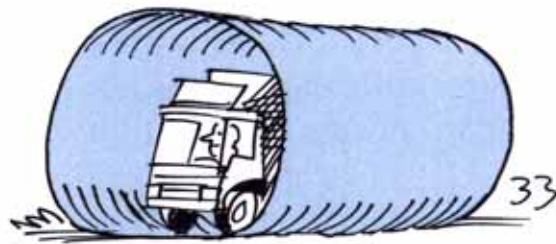
Þar sem krappar beygjur eru við undirgöng skal gæta þess að sjónlengd og rými sé nægjanlegt til þess að mæta og bregðast við aðkomandi umferð. Ganga þarf þannig frá samsetningaboltum, ræsaendum og frágangi (hleðslum) við ræsaenda að ekki stafi hætta af ef hross fælist. Samsetningaboltar eiga að hafa hausinn inn í göngin og brúnir eiga að vera varðar með plaströrum.

Steypt göng undir Breiðholtsbraut. Heildarbreidd ganga er 5 m, hér hefur verið settur upp veggur til að skilja að umferð ríðandi manna frá annarri umferð, breidd reiðstígs er 3 m og lofthæðin er einnig 3 m.

Umdeilt var hvornig tryggja ætti öryggi allra vegfarenda um göngin og hvort heppilegt væri að skilja á milli umferðar með lokuðum vegg sem ekki sést yfir. Breiddin, 3 m að vegg, er í það minnsta í svo umferðamiklum göngum sem þessum. Málið var leyst með nýjum reiðgöngum.

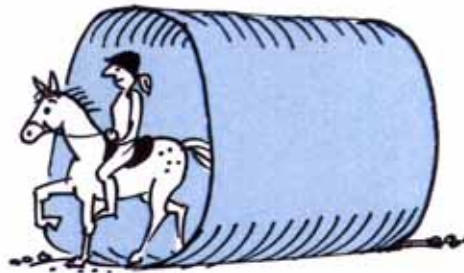
TYP		
	m	m
G 1	2,24	2,10
G 2	2,46	2,30
G 3	2,68	2,47
G 4	2,92	2,66
G 5	3,24	2,90
G 6	3,46	3,10
G 7	3,64	3,45
G 8	3,96	3,69
G 9	4,20	3,90
G10	4,42	4,08
G11	4,65	4,25
G12	4,90	4,43
G13	5,14	4,63
G14	5,40	4,82
G15	5,64	5,02

Göngu- og umferðargöng, gerð G

Stálplötur sem eru sérsniðnar fyrir umferðargöng eru til í ýmsum útfærslum og eru hér sýndar sem dæmi þrjár gerðir frá einum framleiðanda. Göng af gerð G eru svo til „hringlaga“ með flötum botni.

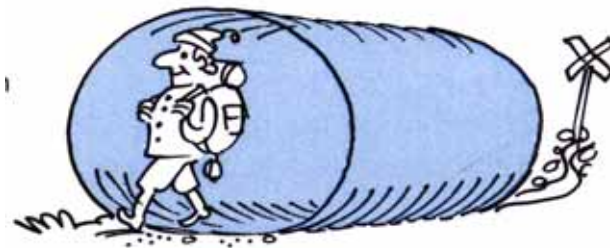
TYP		
	m	m
GH 1	1,90	2,00
GH 2	1,90	2,15
GH 3	2,00	2,31
GH 4	2,40	3,10
GH 5	2,52	3,00
GH 6	2,68	3,45
GH 7	3,00	3,50
GH 8	3,25	3,70
GH 9	3,50	3,95
GH10	4,20	4,30

Há og mjó umferðargöng, gerð GH

Þegar takmarkað rými er fyrir breið göng en nauðsynlegt er að ná mikilli hæð er hægt að nota göng af gerðinni GH, en þau eru meira á hæðina en breiddina.

TYP		
	m	m
GL 1	2,25	1,98
GL 2	2,54	2,12
GL 3	2,73	2,24
GL 4	2,99	2,40
GL 5	3,19	2,59
GL 6	3,51	2,86
GL 7	3,82	3,01
GL 8	4,03	3,34
GL 9	4,49	3,61
GL10	4,80	3,75
GL11	5,05	3,91
GL12	5,25	4,04
GL13	5,45	4,14
GL14	5,84	4,56
GL15	6,00	4,86
GL16	6,25	5,01
GL17	6,53	5,35
GL18	6,78	5,50

Breið og lág umferðargöng, gerð GL

Gerð GL10 hefur m.a. verið notuð hér á landi sem umferðar- og reiðgöng og þykja gefa gott rými í breidd miðað við hæð.

Undirgöng á fáförnum reiðleiðum, rör

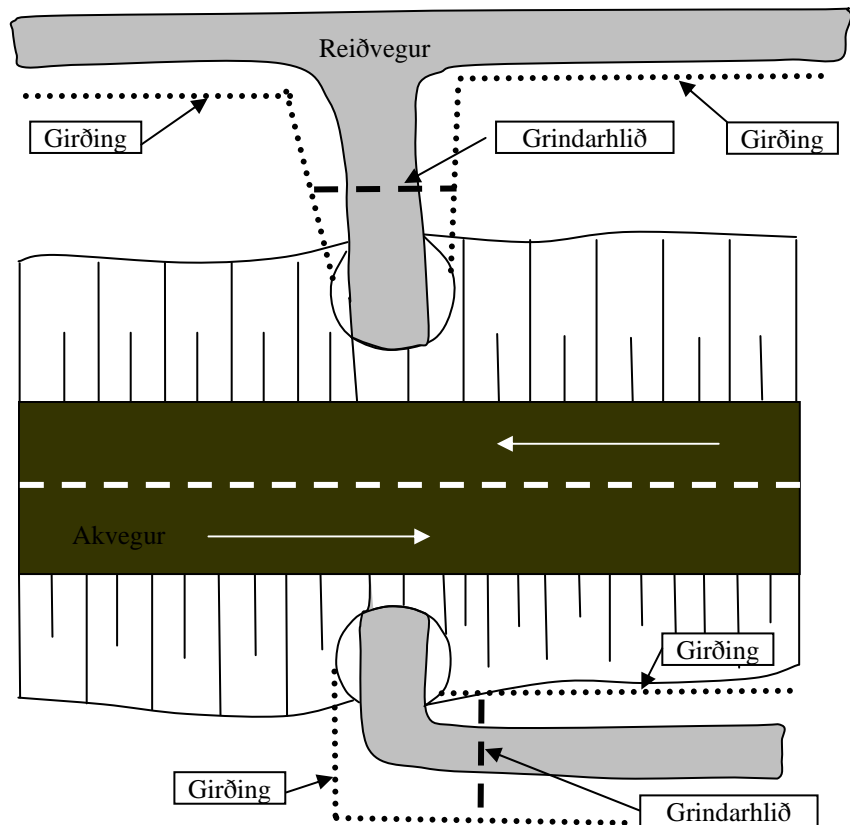
Aðstæður geta verið þannig að ekki er unnt að koma fyrir reiðgöngum í fullri stærð undir þjóðveg og/eða umferð um reiðleið er ekki það mikil að réttlætandi sé að byggja stór reiðgöng undir þjóðveg með mikla umferð. Í slíkum tilfellum er hægt að byggja göng fyrir gangandi umferð og gera ráð fyrir að reiðmenn teymi hross í gegn. Við svona göng getur þurft að viðhafa sérstakar aðgerðir vegna öryggis vegfarenda. Æskilegt er að hafa aðhald eða slár þar sem hægt er að binda hross ef hagræða þarf hlutum við göngin.

Hindra þarf að hross komist inn á akveginn t.d. með því að girða út frá undirgöngunum á milli reiðvegjar og akvegjar. Hugsanlegt er að hafa hlið áður en komið er að undirgöngum, reiðmenn skulu fara af baki og teyma um göngin, sjá teikningu á bls. 26.

Töflur og myndir eru úr bæklingi ViaCon AB, sjá nánar á www.viacon.se

Brúnir ræsaenda skulu ávallt varðar með plasthulsu.

Munið að merkja sérstaklega göng með takmarkaða hæð.

Hægt að nota rör með þvermál á bilinu 2,40–2,80 m, háð lengd ganga og aðstæðum.

Í meðfylgjandi töflu eru dæmi um kostnað við mismunandi gerðir undirganga. Þetta er eingöngu kostnaður göng sem komið væri fyrir í vegfyllingu um leið og vegurinn er byggður. Hér er ekki tekinn með kostnaður ef rjúfa þarf veg eða lagnir til að koma göngunum fyrir, né kostnaður við reiðveg, girðingar eða hlið.

27 m undirgöng,	Verð m/vsk, verðlag	Efni	Vinna	Samtals
Rör, d = 2,0 m	22.600,- kr/m (ágúst 2003)	600.000	1.000.000	1.600.000
Rör, d = 2,8 m	44.100,- kr/m (ágúst 2003)	1.200.000	1.500.000	2.700.000
Reiðgöng, 4,8 x 3,75	(verð 2002)	2.000.000	2.500.000	4.500.000

Reiðgöng við Rauðhóla við Suðurlandsveg.

Breidd innan stálbogans er 7 m en breidd á milli steyptra veggja er 6 m, hæðin er um 5 m. Þetta eru talin góð göng á fjölfarinni reiðleið.

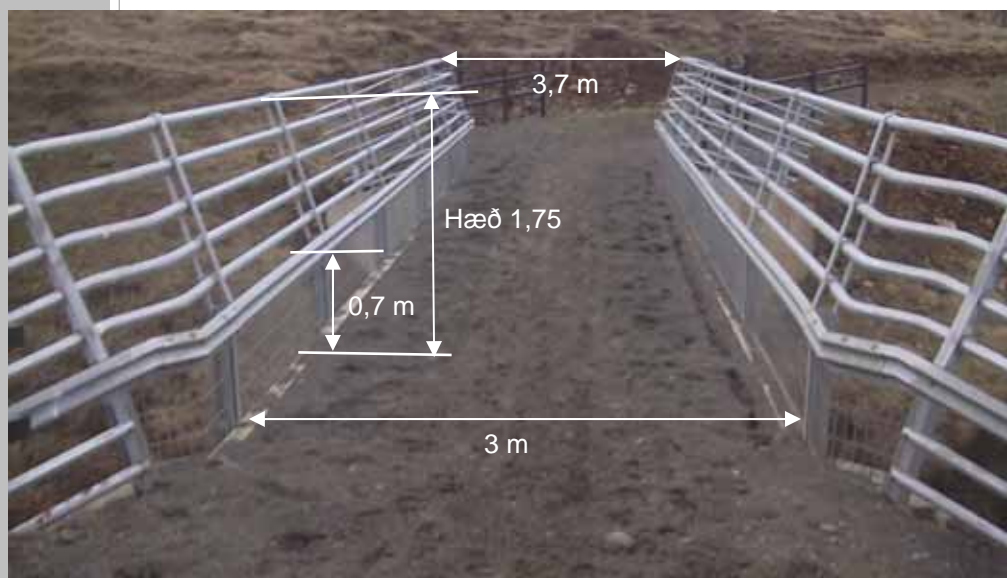

Reiðleið um Grafargil undir Vesturlandsveg.

Minnsta breidd ganga, sem sýnd eru á myndinni, er 3 m en breiðkar til beggja enda og er breiddin 4,4 m fremst í undirgöngunum, opið svæði og útsýni gott. Umferð ökutækja er vinstra megin reiðvegjar. Umferð gangandi og hjólreiðarmanna er um braut sem er hægra megin við reiðveginn og liggur nokkuð hærra, en umferð þar er sýnileg frá reiðveginum.

4.8 Öryggisgrindur á reiðbrúm og við djúp gil

Almennar reglur um hæð handriða eiga ekki við um reiðbrýr og þegar reiðleið liggur á brúnum hárra gilja. Æskilegt er að neðri hlutinn sé steypdur eða lokaður, ca. 0,7 m á hæð og síðan úthallandi öryggisgrind þannig að reiðmaðurinn flækist ekki í grindunum þó svo að hross fari nærri veggnum, hæð grindar þarf að vera um 1,8 m.

Reiðbrú yfir Glerá á Akureyri.

Það er mikilvægt að aðkoma að brúm við hættulegar aðstæður og t.d. einnig aðkoma að undirgöngum sé afmörkuð með grindum eða girðingu. Takið eftir trektlaga aðkomunni við brúna og göngin á efri myndinni, sjá nánar mynd á bls. 43.

5. KOSTNAÐUR

Mat á kostnaði og fjármögnun verksins er mikilvægur þáttur í undirbúningi fyrir reiðvegagerð.

5.1 Kostnaðaráætlun

Eftirfarandi er dæmi um kostnaðaráætlun fyrir byggingu reiðvegar, uppbygging sbr. töflur á bls. 14. Reiknað er með girðingu annars vegar og tveim ræsum sem setja þarf í skurði, heildarlengd 1 km.

	Magn	ein	Verð/einingu	Verð
Undirbúningur				
Útsetningar og framkvæmdamælingar				20.000
Rif mannvirkja, hreinsun vegsvæðis				10.000
Undirbúningur alls				30.000
Efnisliðir				
Hörpun	300	m ³	300	90.000
Efni í netgirðingar	1.000	m	283	283.330
Girðingarhlið - stálgrind	1	stk		25.000
Efniskostn. stálröra, D 0,8–0,9 m	8	m	6.300	50.400
Neðra burðarlag, efnisverð (14,- – 42, -)	990	m ³	20	19.800
Efnisliðir alls				468.530
Vinnuliðir				
Lögn stálröra, D 0,0–1,0 m	8	m	7.300	58.400
Endafrág. D 0,0–1,0 m grjót/snidda	4	stk	20.000	80.000
Burðarlag, /náma/ámok/akstur/tippun/þjöppun	990	m ³	500	495.000
Mölburður, /unnið e. malardreifari/þjöppun	300	m ³	400	120.000
Merkingar á vegaskemmdum og vinnustöðu	2	HT	3.000	6.000
Vinna við netgirðingar	1.000	m	300	300.000
Niðurstetning girðingarhliðs	1	stk		50.000
Vinnuliðir alls				1.109.400
Samtals				1.607.930

Athugið að þetta er aðeins gróft dæmi og verð geta verið mjög breytileg.

Rétt er að hafa í huga að einingaverð geta verið mjög breytileg eftir landshlutum og/eða aðstæðum á hverjum stað. Það er einnig athyglisvert að kostnaður við girðingu öðru megin við reiðveginn er um 40% af heildarkostnaði.

Í ofangreindu dæmi er aðeins tekið á þeim hluta verksins sem boðinn væri út en ýmsir aðrir hlutir geta komið til, sem rétt væri að hafa með í heildarkostnaðarmati verksins. Hér er t.d. átt við vinnu sjálfboðaliða við undirbúning og/eða framkvæmd, hugsanleg framlög landeigenda með eftirgjöf á landi o.fl.

Viðmiðunarreglur LH
við úthlutun reiðvegafjár
og úthlutun úr
Áningahólfasjóði:

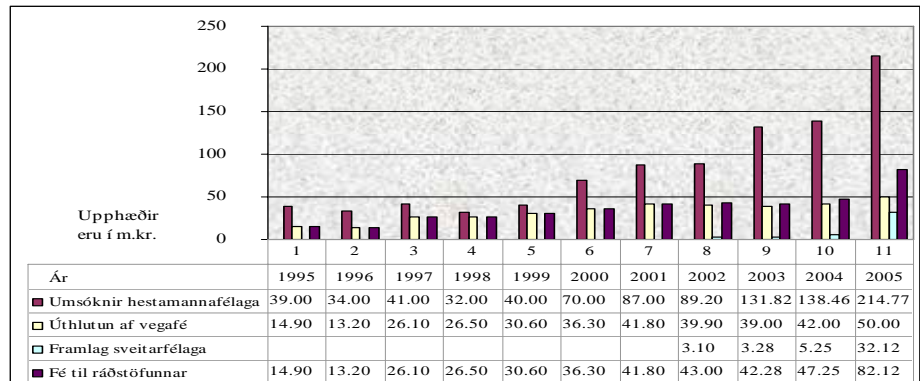
- Það reiðvegafé sem til skipta er hverju sinni renni að öllu jöfnu til reiðvega sem ekki liggja með stofnbrautum þjóðvegakerfisins.
- Fremur verði veittir færri en stærrí styrkir svo að meiri líkur verði á því að unnt sé að ljúka þeim framkvæmdum sem í verður ráðist.
- Umsókn fylgi nákvæm lýsing á verkefninu, hönnun þess og sundurliðuð áætlun um kostnað og framkvæmd.
- Umsókn fylgi samþykktur skipulagsuppráttur ef hann er fyrir hendi en samþykkt bæjar- eða sveitarstjórna sé svo ekki.
- Umsóknin skal staðfest af formanni reiðveganeftar svæðisins.
- Það styrkir umsókn ef fyrir liggur staðfest vilýrði bæjar- eða sveitarstjórna/héraðsnefnda um framlög á móti úthlutunum styrk.
- Umsóknir berist fyrir 1. febrúar ár hvert og afgreiðsla liggja fyrir eigi síðar en 1. apríl.
- Framkvæmdaskýrsla skal skila til skrifstofu LH fyrir 31. desember ár hvert.

5.2 Fjármögnun reiðvegagerðar

Fjármögnun skal byggja á fyrirbyggjandi kostnaðaráætlun. Mælt er með að áætlunir miði við að framkvæmdum ljúki við fyrirhugaðan áfanga. Fjármögnun er algengust á eftirfarandi hátt:

Reiðvegafé

Reiðvegafé er árlegt framlag af vegafé. LH hefur til þessa úthlutað rúmum helming upphæðarinnar en Vegagerðin því sem eftir er. Umsóknareyðublöð eru send út árlega til allra aðildarféлага LH. Þrátt fyrir stórfellda aukningu í framlögðu reiðvegafé, úr 11 m.kr. 1981 í 50 m.kr, hefur ekki verið hægt að veita fé til allra þeirra verkefna sem sótt er um, því umsóknum hefur fjölgað verulega. Á síðasta ári var upphæð umsókna tæpar 215 m.kr., sjá töflu. Vegagerðin hefur síðan úthlutað eftir umsóknum umdæmisstjóra um land allt og skv. þeim umsóknum frá hestamannafélögunum til LH sem stuðla að auknu umferðaröryggi, allri umferð til góðs.

Reiðvegafé, þróun á tímabilinu 1995-2005. Í töflunni er eingöngu sýnt framlag sveitafélaga tengt umsóknum, en önnur framlög sbr. framkvæmdir í tengslum við hesthúsahverfin eru alfarið utan við þetta.

Framlag sveitafélaga

Framlög sveitarfélaga til reiðvegagerðar hafa aukist verulega á undanförunum árum. Fyrst og fremst er um að ræða reiðvegagerð innan hesthúsahverfa og í nánasta umhverfi þeirra, samfara uppbyggingu annarrar aðstöðu fyrir hestamannafélög í viðkomandi sveitarfélagi. Einnig hafa sveitarfélög lagt fé að mörkum við almenna reiðvegagerð (héraðsleiðir, stofnleiðir), sér í lagi þar sem áhersla er lögð á ferðapjónustu sem atvinnugrein. Við úthlutun af reiðvegafé hefur mótframlag úr héraði verið litið jákvæðum augum. Árlegt mótframlag hefur numið allt að 40% af úthlutaðu reiðvegafé og er þá ekki meðtalin uppbygging á hesthúsasvæðunum þar sem almennt hefur ekki verið veitt í hana fé af reiðvegafé.

Aðrar fjármögnunarleiðir

Aðrar fjármögnunarleiðir eru fyrst og fremst í formi sjálfboðavinnu og framlags landeigenda. Fulltrúar hestamannafélaga um allt land hafa gegnum tíðina lagt til vinnu og tæki við reiðvegagerð og drýgt þannig framlag af úthlutaðu reiðvegfé. Færst hefur í aukana að landeigendur leggi til land undir reiðvegi án endurgjalds, einkum þegar um er að ræða flutning á reiðvegi frá akvegum landsins og því út fyrir vegsvæði Vegagerðarinnar.

6. FRAMKVÆMDIR

Þegar kemur að framkvæmdum við reiðvegagerð er gert ráð fyrir að þegar hafi verið ákveðið hvar reiðvegurinn eigi að liggja. Hönnun reiðvegarins skal liggja fyrir og þar skal m.a. koma fram kostnaðar- og tímaáætlun, ásamt skilgreiningu um gerð og uppbyggingu vegarins.

Forsenda fyrir úthlutun af reiðvegafé er að reiðvegurinn sé skv. gildandi skipulagi viðkomandi sveitarfélags. Afla þarf framkvæmdaleyfis frá viðkomandi sveitarstjórn. Framkvæmdaleyfi fyrir reiðvegagerð getur sveitarstjórn veitt á grundvelli svæðisskipulags, aðalskipulags og/eða deiliskipulags, sjá leiðbeiningablað Skipulagsstofnunar nr. 7 um framkvæmdaleyfi.

Þar sem engin skipulagsáætlun er í gildi þarf að leita meðmæla Skipulagsstofnunar með veitingu framkvæmdaleyfis, sbr. 3. tl. bráðabirgðaákvæða skipulags- og byggingarlaga. Sjá leiðbeiningablað Skipulagsstofnunar nr. 1 um leyfi til framkvæmda án þess að fyrir liggi aðalskipulag eða deiliskipulag. Gögn sem fylgja þurfa umsókn um framkvæmdaleyfi er lýst í leiðbeiningablaði Skipulagsstofnunar nr. 7.

Framkvæmdaraðili þarf m.a. að huga að eftirfarandi:

- Hafa þarf samráð við Umhverfisstofnun í þeim tilvikum sem reiðvegagerð er á svæðum sem falla undir lög um náttúruvernd, s.s. friðlýst svæði, svæði á náttúruinjasrá og svæði sem njóta verndar skv. 37. gr. laganna.
- Leyfi Umhverfisstofnunar þarf til framkvæmda á friðlýstum svæðum.
- Hafa þarf samráð við viðeigandi aðila á þeim svæðum sem njóta verndar skv. sérlögum.
- Hafa þarf samráð við Fornleifavernd ríkisins varðandi upplýsingar um fornleifar.

Almennt koma tvær leiðir til greina fyrir framkvæmdir við reiðvegagerð:

- Eigin framkvæmd
- Útboð á verkinu

Hér á eftir er gerð grein fyrir meginatriðum við báðar framkvæmdaaðferðirnar og ennfremur skýrt frá mikilvægum atriðum er varða eftirlit með framkvæmdum og úttektir á verkum.

6.1 Eigin framkvæmd

Þegar viðkomandi hestamannafélag eða reiðveganefnd þess ætlar sjálft að standa að framkvæmdum gilda í raun sömu atriði og við útboð, huga þarf að því hvernig félagið getur unnið verkið, hvaða tækjabúnað menn hafa til þess að vinna verkið, hvaða mannafla og tíma o.s.frv.

Hafa skal eftirfarandi í huga:

- Kostnaðaráætlun liggja fyrir áður en ákvörðun er tekin.
- Skipa verkefnisstjóra (t.d. formann reiðveganefndar).
- Gera verkáætlun (tímaáætlun).
- Finna efnisnámu, hentuga og í sem stystri fjarlægð.
- Mæla út fyrir reiðvegi með ákveðna lágmarksþykkt og breidd.
- Ráða vélamenn/verktaka til verksins og fylgjast með framvindu þess.
- Taka verkið út fyrir lokauppgjör við vélamenn/verktaka.

6.2 Útboð

Reiðveganefnd eða stjórn viðkomandi hestamannafélags skal sjá um að skrifuð séu stuttorð og hnitmiðuð útboðsgögn fyrir þá reiðvegagerð sem fyrir höndum er og fjárveiting hefur fengist fyrir. Helstu þættir útboðsgagna eru:

- **Almennar upplýsingar um verkið.**

Hér kemur fram hver býður verkið út, almenn lýsing á því, hver verktíminn er o.s.frv. Koma þarf fram ef verkkaupi (viðkomandi hestamannafélag) leggur verktaka eitthvað til verksins, s.s. efni í námu. Einnig kemur hér fram hvernig greitt skuli fyrir unnið verk.

Hér kemur fram hver er umsjónarmaður verksins f.h. verkkaupa og svarar fyrir hans hönd varðandi verkið.
- **Verklýsingar.**

Hér kemur fram hvers konar reiðvegi er verið að bjóða út, hvernig uppbygging þeirra er, lagskipting og lagþykktir, kröfur til efna sem nota á og upplýsingar um aðgengilegar námur. Má í þessu samhengi vísa til kafla 4, Hönnun reiðvega, hér að framan.

Gott er að fram komi hvaða staðlar og reglugerðir gildi fyrir verkið, en þar er fyrst og fremst um að ræða ÍST 30, sem er íslenskur staðall um verkframkvæmdir, og verklýsingu Vegagerðarinnar, Alverk 95.

- **Teikningar.**

Hér koma fram allar þær teikningar sem máli skipta, s.s. leiðarkort, snið og sérmyndir.

- **Magnskrá / tilboðsskrá.**

Hér koma fram upplýsingar um allar áætlaðar magntölur og greiðsluliði í verkinu, hve mikið magn er áætlað af efni af hverri gerð (oftast rúmmetrar), hver heildarflötur reiðvegjar er og/eða hver heildarlengdin er. Tilboðsskrá þarf að vera unnt að bera saman við kostnaðaráætlun verksins.

Dæmi um útboðslið fyrir reiðvegagerð í útboðsgögnum fyrir vegagerð eru á bls. 50 og í fylgiskjali 6 er dæmi um verksamning.

Um framkvæmd útboðs er fjallað í ÍST 30. Góð regla er að koma útboðsgögnum í hendur 4–5 traustra framkvæmdaaðila/verktaka og óska eftir tilboðum, lokað útboð eða auglýsa opið útboð.

Að loknu mati á tilboðum skal semja um verkið við lágst-bjóðanda. Mjög mikilvægt er að gera skriflegan samning við verktaka. Skriflegur verksamningur er nauðsynlegur til að skilgreina og tryggja réttarstöðu hvors samningsaðila um sig, verktaka og verkkaupa, hver þeirra ábyrgð er og þáttur í framkvæmd verksins. Komi upp deilur við framkvæmd verks geta afleiðingar verið afdrifaríkar ef skriflegur samningur liggur ekki fyrir.

Samningurinn byggir á útboðsgögnum og á tilboði verktaka. Hafi einhverjar veigamiklar nýjar upplýsingar komið fram á útboðsstigi er rétt að þær komi fram í samningi. Á samningsstigi er mikilvægt báðir aðilar komi sér saman um verkáætlun, sem sé árituð af báðum og höfð sem fylgiskjal með verksamningi.

Steinbrjóturinn Mjólnir

Í reiðvegi hefur oft verið notað hættulega gróft efni í yfirborð. Vegagerðin á nú þrjá steinbrjóta, í Borgarnesi, Ísafirði og Akureyri sem geta mulið gróft malarefni niður þannig að úr verði hæfilega gróft slitlag.

Steinbrjóturinn er með 200 cm vinnslubreidd og skilar efninu afturúr sér í 150 cm breidd. Vinnsludýpt er allt að 15 cm. Stærsta steinastærð getur verið 40 cm.

Tímagjald á brjótinn með dráttarvél, manni og vsk er í janúar 2006 um 18 þús/klst. Verð pr. ³ gæti því verið um 400 kr.

Dæmi úr útboðsgögnum

Eftirfarandi dæmi eru úr útboðsgögnum um vegaf framkvæmdir. Í þessum dæmum er m.a. vísað í teikningar og fylgiskjöl sem fylgja í útboðslýsingu en eru ekki með í þessu hefti.

Dæmi A:

- a) Verkbátturinn innifelur lagningu reiðvega, breidd 2,5 m, á þeim stöðum sem fram koma í töflu í fylgiskjali Fx. Verktaki skal leggja til efni í malarslitlag.
- b) Malarslitlag skal uppfylla kröfur samkvæmt mynd xx, Markalínur steinefna í malarslitlag bls. 53 í Alverk 95, með því fráviki að stærstu steinar mega vera allt að 25 mm. Brot efna skal vera í lágmarki og ekki er heimilt að nota eggvasst grjót eða ílangt né flögótt með hvassar brúnir.
- c) Á svæði NN er mótuð reiðleið sem skal styrkja með 150 mm lagi af mól, breidd 2,5 m auk 50 mm malarslitlags. Á svæði NN2 þarf að jafna undir reiðvegi, styrkja með 250 mm malarlagi, styrkingarefni, og setja síðan 50 mm malarslitlag.
- d) Mælieining er m (lengdarmetrar hannaðs reiðvegar).
Magn malar er áætlað alls 3.500 m³.
Magn malarslitlags er áætlað 900 m³.

Dæmi B:

- a) Verkbátturinn innifelur lagningu reiðvega, breidd 2,5 m, á Goðhamrleið, lengd 1000 m, sem sýnd er á teikningu A.
- b) Efstu 50 mm efnisins skulu uppfylla skilyrði Alverks 95 um malarslitlag, þó þannig að stærstu steinar mega vera allt að 25 mm, brot efna skal vera í lágmarki og ekki er heimilt að nota eggvasst grjót eða ílangt né flögótt með hvassar brúnir.
- c) Jafna þarf undir reiðvegi, styrkja með 300 mm malarlagi, styrkingarefni, og setja síðan 100 mm malarslitlag.
- d) Mælieining er m (lengdarmetrar hannaðs reiðvegar).
Heildarmagn malar í styrkingu er áætlað alls 750 m³.
Magn malarslitlags er áætlað 250 m³.

Sjá nánar dæmi um útboð á fylgiskjali 5.

6.3 Eftirlit og úttekt

Eftirlit með framkvæmd skal vera í höndum til þess hæfra aðila. Eftirlitsmaður er fulltrúi verkkaupa gagnvart verktaka. Algengt er að við stærri verk sé samið við eftirlitsaðila um tímavinnu, en einnig er hugsanlegt að semja um eftirlit fyrir fasta upphæð. Mikilvægt er að skilgreina hlutverk eftirlitsaðilans og áætla umfang vinnu hans áður en verk hefst.

Vel getur reynst að njóta aðstoðar fulltrúa Vegagerðarinnar vegna efnisvals og eftirlits með framkvæmd. Mikilvægt er að sá sem velst til eftirlits hafi reynslu af jarðvinnu og þekkingu á hvaða efni henti best í reiðvegi.

Samhliða framkvæmd verks þarf að fylgjast náið með einstökum þáttum þess. Helst má nefna að tryggja að vegur sé lagður á réttum stað, að rétt efni sé notað, að það sé rétt lagt út, að lagþykkt og þjöppun sé rétt svo og yfirborðsfrágangur. Hugsanlegt er að eftirlitsmaður telji ástæðu til að láta sannreyna lagningu reiðvegar, efnisgæði eða þjöppun með mælingum eða prófunum.

Rétt er að aðgæta sérstaklega að umgengni verktaka um umhverfi og vinnusvæði sé snyrtileg og að engar óþarfa skemmdir séu unnar á landi. Óheimilt er að valda spjöllum á landi utan vegsvæðis.

Eftirlitsmaður fer yfir magntölur í verkinu og sannreynir að magntölur og reikningar verktaka séu réttar. Hann samþykkir reikninga verktaka til greiðslu. Við verklok skal sérstaklega gæta að því að allar magntölur séu réttar er til lokauppgjors verksins kemur.

Fyrir einstaka áfanga verks og fyrir verkið í heild í verklok fer fram úttekt. Eftirlitsmaður, t.d. trúnaðarmaður LH, ásamt fulltrúa Vegagerðarinnar ef við á, tekur verkið út og sannreynir að það hafi verið unnið skv. verksamningi og að kröfur útboðsgagna séu uppfylltar, s.s. um að áferð og jöfnun reiðvegar sé rétt. Telji eftirlitsmaður að eitthvað sé ábótavant við framkvæmdina skal hann gera skriflega athugasemd við verktaka og halda eftir afriti til varðveislu. Framkvæmdaskýrslu, skilagrein, sem gerð er í lok verks áður en verktaki yfirgefur svæðið, skal skila inn til skrifstofu sé framkvæmdin fjármögnuð af reiðvegafé.

Ef breytingar eru gerðar á verki eða verksamningi skulu þær vera skriflegar, kostnaðarmetnar og undirritaðar af þeim sem ber ábyrgð á greiðslum og fjármálum verksins.

Lög er hægt að nálgast á heimasíðu Alþingis, lagasafni, á slóðinni www.althingi.is

Vegalög er að finna á slóðinni: <http://www.althingi.is/lagas/nuna/1994045.html>

7. LAGAÁKVÆÐI UM REIÐVEGI OG HESTAUMFERÐ

Helstu lög (með síðari breytingum) og reglugerðir sem fjalla um reiðvegi og hestaumferð eru:

- Vegalög nr. 45/1994
- Umferðarlög nr. 50/1987
- Skipulags- og byggingalög nr. 73/1997
- Skipulagsreglugerð nr. 400/1998
- Lög um mat á umhverfisáhrifum nr. 106/2000
- Reglugerð umhverfisráðuneytis nr. 671/2000
- Lög um náttúruvernd nr. 44/1999
- Þjóðminjalög nr. 107/2001

7.1 Flokkun vega samkvæmt vegalögum

Flokkun vega í meginráttum

Í vegalögum eru ákvæði um flokkun vega í nokkra meginflokka. Þeir helstu eru þjóðvegir, almennir vegir og einkavegir. Auk þess er að finna í lögnum sérákvæði um reiðvegi og vegi sem ekki falla undir neinn vegflokk samkvæmt lögnum.

Þjóðvegir eru þeir vegir sem falla undir skilgreiningu í 7. gr. vegalaga. Þjóðvegir eru vegir sem ætlaðir eru almenningi til frjálstrar umferðar, haldið er við af fé ríkisins og taldir eru upp í vegaáætlun, safnvegaáætlun og landsvegaskrá.

Almennir vegir, einkavegir, reiðvegir, hjólreiða- og göngustígar eru skilgreindir í 9. gr. vegalaga. Almennir vegir eru í eigu opinberra aðila og eru ætlaðir almenningi til frjálstrar umferðar. Einkavegir eru vegir sem ekki eru þjóðvegir. Geta þeir í einhverjum tilvikum verið opnir almennri umferð en ekki til þess ætlaðir. Reiðvegir eru vegir sem einkum eru ætlaðir umferð ríðandi manna.

Í 16. gr. vegalaga eru ákvæði um vegi, sem ekki teljast þjóðvegir, en heimilað er að veita fé til af vegaáætlun. Þar er um margvíslega vegi að ræða, sem ekki falla undir einn ákveðinn flokk, en nefndir hafa verið í einu lagi styrkvegir. Þar er um að ræða götur í þéttbýli, vegi yfir fjöll og heiðar, sem ekki eru þjóðvegir, vegi að öðrum samgöngumannvirkjum s.s. bryggjum og flugvöllum, vegi að tilteknum mannvirkjum, s.s. orkuverum og félagsheimilum og vegi að og innan uppgræðslu- og skógræktarsvæða.

Vegir sem falla ekki undir neinn vegflokk samkvæmt vegalögum

Í 40. gr. vegalaga er ákvæði um vegi, sem teljast ekki til neins vegflokks. Samkvæmt 40. gr. vegalaga er óheimilt að loka vegum, sem ekki falla undir neinn vegflokk, nema með leyfi sveitarstjórnar, en skjóta má ákvörðun sveitarstjórnar til vegamálastjóra.

Ákvæði sama efnis og 40. gr. vegalaga kom fyrst í vegalög árið 1907 og var þá 45. gr. laganna. Ákvæðinu var upphaflega ætlað að tryggja að alfaraleiðum sem ekki höfðu verið teknar í tölu hreppa- eða sýsluvega yrði ekki lokað fyrir umferð þegar álíta yrði nauðsynlegt að halda þeim opnum. Upphaflega var aðeins áskilið leyfi hreppsnefndar en með lögum nr. 34/1947 kom inn það ákvæði að skjóta mætti ákvörðun sveitarstjórnar til úrskurðar vegamálastjóra.

7.2 Staða reiðvega samkvæmt vegalögum

Við heildarendurskoðun vegalaga sem leiddi til setningar laga nr. 45/1994 var sett ný grein í vegalög um reiðvegi, 17. gr. laganna. Að öðru leyti er ekki kveðið sérstaklega á um stöðu reiðvega í lögnum. Er greinin svohljóðandi:

„Í vegaáætlun skal veita fé til reiðvega samkvæmt sérstakri áætlun sem gerð er að höfðu samráði við samtök hestamanna og sveitarfélög.“

Í vegalögum er þannig gert ráð fyrir því að veita skuli fé til reiðvega af vegaáætlun. Í upphaflegu frumvarpi að nýjum vegalögum var gert ráð fyrir að reiðvegir fengju stöðu styrkvega, þannig að heimilt yrði að styrkja gerð þeirra samkvæmt 16. gr. frumvarpsins. Í meðförum þingsins var frumvarpinu breytt á þá leið sem áður var lýst þannig að reiðvegir fengu nokkra sérstöðu miðað við þá vegi sem ekki teljast þjóðvegir, en veitt er fé til af vegaáætlun.

7.3 Umferðarlög

Samkvæmt 1. gr. umferðarlaga gilda þau um umferð á vegum almennt og eftir því sem við getur átt um umferð á reiðvegum. Í lögnum er kveðið á um að beita eigi reglum þeirra um umferð ökutækja og einnig um umferð hestamanna eftir því sem við á.

Í 3. gr. umferðarlaga segir, að ákvæði um umferð ökutækja gildi eftir því sem við getur átt um umferð hestamanna og búfjárrekstur. Á sumum af helstu þjóðvegum landsins eru aðstæður með þeim hætti, að ákvæði laganna um umferð ökutækja eiga lítt við um umferð hestamanna, s.s. ákvæði 13. gr. laganna um að ökumaður skuli nota akbraut.

78. gr. Eigi má án leyfis lögreglustjóra reka búfé á vegi í þéttbýli

Sérákvæði um rekstur hrossa og annars búfjár á vegi er í 78. gr. umferðarlaga. Þar er kveðið á um bann við rekstri búfjár á vegi í þéttbýli. Utan þéttbýlis er búfjárrekstur á vegi heimilaður með skilyrði sem orðað er svo, að „fylgja skulu rekstrinum nægilega margir gæslumenn. Ef vænta má umferðar um veginn skal einn

Umferðarlög er að finna á slóðinni:
<http://www.althingi.is/lagas/nuna/1987050.html>

Dóma Hæstaréttar er hægt að nálgast á slóðinni www.haestirettur.is

gæslumaður ætíð fara fyrir.“ Skyld er rekstrarmönnum að láta rekstur víkja fyrir annarri umferð um veginn gerist þess þörf.

Umferð hestamanna um þjóðvegi sætir að öðru leyti þeim almennu takmörkunum sem settar kunna að vera á hverjum tíma. Telja verður heimilt samkvæmt umferðarlögum að takmarka eða banna umferð hestamanna um tiltekinn þjóðveg, t.d. vegna umferðaröryggis, sbr. e-liður 2. mgr. 81. gr. laganna.

Þegar slys verða vegna ákeyrslna á hross vakna spurningar um ábyrgð hlutaðeigandi hestamanns eða þess, sem ber ábyrgð á hrossarekstri annars vegar, og ábyrgð bifreiðareigandans hins vegar.

7.4 Hæstaréttardómar

Í dómi Hæstaréttar frá 15. nóvember 1985 var fjallað um óhapp þegar ekið var á hross í rekstri á Eyjafjarðarbraut vestri neðan við Kristnes. Slæmt skyggni var, snjócoma og hált á vegi. Fyrir rekstrinum fóru tveir menn í glitvestum. Ökumaður varð var við reksturinn en var ekki talinn hafa brugðist rétt við og var því dæmdur ábyrgur fyrir óhappinu.

Í dómi Hæstaréttar frá 11. október 1989 var fjallað um óhapp á Upphéraðsvegi í svonefndri Hlíð á leið til Egilsstaða. Óhappið varð þegar knapi reið einhesta eftir veginum. Bifreið kom á móti á blindhæð og keyrði á hestinn. Talið var sannað, að bifreiðinni hafi verið ekið á a.m.k. 55–60 km hraða sem hafi verið of mikill hraði miðað við aðstæður. Hins vegar var talið sannað að hestinum hafi verið riðið á vinstri vegarhelmingi og því var knapinn talinn meðábyrgur vegna slyssins. Var ábyrgð skipt milli eiganda bifreiðar og knapa þannig að knapinn taldist bera 1/3 en bifreiðareigandinn 2/3.

Leitarvél Hæstaréttar

Dómasafn

Það er auðvelt að finna dóma á heimasíðu Hæstaréttar með því að slá inn leitarorð. Sé slegið inn orðið „reiðleið“ eða „reiðvegur“ kemur upp aðeins einn dómur þar sem fjallað er um reiðvegi eða nefnd orð koma fyrir í dómnum. Þetta er mál nr. 349/2004 þar sem m.a. er fjallað um skerðingu lands vegna lagningar reiðvegar.

Skipulags- og byggingalög:
[http://www.althingi.is/
lagasafn ...](http://www.althingi.is/lagasafn...)

Skipulagsreglugerð:
[http://www.reglugerd.is/
skipulag ...](http://www.reglugerd.is/skipulag...)

Lög um mat á umhverfis-
áhrifum:
<http://www.althingi.is...>

Reglugerð um mat á
umhverfisáhrifum:
[http://www.reglugerd.is/
mat á umhverfisáhrifum
...](http://www.reglugerd.is/mat_á_umhverfisáhrifum...)

Á eignarlandi í byggð er
eiganda eða réttihafa heimilt
að takmarka eða banna
umferð og dvöl á afgirtu
óræktaðu landi.

Sjá nánar í lögum um
náttúruvernd:
<http://www.althingi.is/...>

7.5 Staða reiðvega í skipulagi

Í 29. gr. vegalaga nr. 45/1994 segir, að vegi skuli leggja í samræmi við skipulag. Fjallað er um skipulag í skipulags- og byggingalögum nr. 73/1997 sem breytt var með lögum nr. 135/1997. Ekki er fjallað sérstaklega um reiðvegi í skipulagslögum. Í skipulagsreglugerð nr. 400/1998 er hins vegar sérstaklega tekið fram í grein 4.16. að reiðvegi eigi að tilgreina í skipulagi með öðrum helstu samgöngumannvirkjum sem falli undir reglugerðina. Samkvæmt reglugerðinni skal gera grein fyrir helstu samgöngumannvirkjum á svæðisskipulagi og aðalskipulagi. Ef gert er deiliskipulag fyrir land sveitarfélags utan þéttbýlis skal gera grein fyrir vegflokun og fyrirkomulagi stíga á hinu skipulagða svæði. Þegar gert er deiliskipulag fyrir þéttbýli skal gera grein fyrir reiðstígum sem fyrir eru og fyrirhugaðir eru.

Með hliðsjón af skipulagsreglugerð verður að telja eðlilegt að fjallað sé um tilhögun reiðleiða við gerð skipulags sveitarfélags og gerð svæðisskipulags fyrir nokkur sveitarfélög í einu. Þar sem skipulag er fyrir hendi yrði tillaga að reiðvegakerfi að fá umfjöllun í tengslum við gildandi skipulag og fara í þann farveg sem skipulagslög segja til um breytingu á skipulagi. Mjög víða háttar hins vegar svo til, að ekki er lokið gerð aðalskipulags fyrir einstök sveitarfélög. Sú spurning getur þá komið upp, hvort unnt sé að leggja fram heildstæða tillögu um reiðvegakerfi þegar aðalskipulag er ekki fyrir hendi. Í þeim tilvikum má ætla að einstök sveitarfélög geti leyft gerð reiðvegum um sveitarfélagið að fengnum meðmælum Skipulagsstofnunar, þrátt fyrir að skipulag liggja ekki fyrir, með vísan til ákvæðis til bráðabirgða í skipulagslögum.

7.6 Réttur hestamanna

Almannaréttur – réttur til frjálstrar yfirferðar um landið

Almannaréttur hefur verið skilgreindur með þeim hætti, að átt sé við rétt manna til yfirferðar um landið, þ.á m. vötn, og umgengni við náttúru landsins. Hugtakið er á margan hátt óljóst og ekki alltaf skilgreint með sama hætti en felur yfirleitt í sér rétt til frjálstrar farar manna um landið í lögmætum tilgangi. Almannaréttur ræðst af gildandi lögum hverju sinni.

Í lögum um náttúruvernd nr. 44/1999 er í þriðja kafla, *Almannaréttur, umgengni og útivist*, m.a. fjallað um umferð ríðandi manna um landið og samkvæmt lögnum er almenningi frjálst för utan landareigna lögbýla svo og dvöl á þeim svæðum. Takmarkanir eru þó gerðar á þessum rétti m.a. með hliðsjón af rétti landeiganda og náttúruverndarsjónarmiðum. Umferð um eignarlönd er gangandi mönnum almennt heimil sé um óræktað land að ræða. Í 16 gr. er ákvæði um hestaumferð. Það er auk áður nefnds skilyrðis forsenda þess að umferð um land sé heimil, að hún hafi ekki í för með sér ónæði eða óhagræði t.d. spjöll á landi eða valdi búpeningi ónæði. Hestaumferð verður a.m.k. að sæta þessum takmörkunum á rétti til frjálstrar farar um landið. Sjá nánari umfjöllun um lög um náttúruvernd í kafla 7.7.

Þjóðvegir og aðrir vegir, sem ætlaðir eru almenningi til frjálsrar umferðar

Fram til þessa hefur hestaumferð eftir þjóðvegum og á vegsvæði þeirra verið almennt heimil utan þéttbýlis. Sjónarmið um öryggi geta hins vegar leitt til þess að ekki sé talið verjandi að hestaumferð sé innan um umferð ökutækja á vegunum. Tilkoma bundins slitlags gerir að verkum, að vegur hentar ekki fyrir umferð hesta, bæði með tilliti til hestsins og endingar slitlagsins. Í þessu samhengi mætti einnig hafa í huga ákvæða laga um dýravernd og meðferð dýra.

Almenn ákvæði t.d. um að gæta varúðar og gæta þess að valda ekki skemmdum á vegamannvirkjum gilda um hestaumferð eins og aðra umferð um vegi, sbr. t.d. ákvæði 57. gr. vegalaga um að óheimilt sé að valda skemmdum á vegamannvirkjum. Brot gegn lögnum geta varðað sektum skv. 59. gr. þeirra, bótaábyrgð getur stofnast og skal málsmeðferð vegna brota gegn lögnum vera samkvæmt lögum um meðferð opinberra mála.

Veghaldari hefur heimild til að setja reglur, sem nauðsynlegar eru til að koma í veg fyrir skemmdir á vegum eða til að greiða fyrir umferð. Vegagerðin hefur einkum neytt heimilda sinna að þessu leyti til að takmarka umferð þungra ökutækja um þjóðvegi vegna aurbleytu þegar frost fer úr jörðu. Auk þess hefur hún bannað alla umferð á hálendinu á ákveðnum tímum árs, að vori og snemma sumars þegar frost er að fara úr jörðu, til að forða skemmdum á vegum.

Ekki er útilokað að teknar verði ákvarðanir um að banna umferð hestamanna um einstaka þjóðvegi m.a. með tilliti til umferðaröryggis eins og áður hefur verið minnst á. Telja verður að heimild til slíks sé fyrir hendi, a.m.k. samkvæmt umferðarlögum, en væntanlega yrði ekki gripið til slíkra aðgerða nema að fundinni annarri lausn fyrir umferð hestamanna.

Aðrir vegir

Hér koma einkum til álita þeir vegir, sem ekki teljast til neins vegflokks, sbr. 40. gr. vegalaga. Þar er sett sú regla, að landeiganda sé heimilt að girða yfir slíkan veg svo framarlega sem hlið er á sem komast megi um. Eigi má landeigandi læsa hliðinu eða með öðru móti hindra umferð um veginn. Ákvæðið er gamalt að stofni til og vísast til álitserðar Páls Línadal frá 19. janúar 1981 til Náttúruverndarráðs um bakgrunn þess, ekki síst gömul ákvæði um það hvernig hlið á vegi átti að vera úr garði gert. Ekki eru í núgildandi lögum samsvarandi ákvæði um gerð hliðs á vegi sem þessum eins og var í eldri lögum. Telja verður að ákvæði 38. gr. vegalaga um að hlið á vegi skuli vera a.m.k. 4 metrar á breidd og þannig gert að það haldist opið að sjálfu sér meðan ekið er um hliðið verði einnig beitt um hlið sem landeigandi setur á veg samkvæmt 40. gr. laganna.

7.7 Lög um náttúruvernd

Lög um náttúruvernd eru nr. 44/1999. Í lögnum er fjallað sérstaklega um umferð ríðandi manna í 16. grein en einnig er fjallað um skylt efni í 12., 13. og 23. grein. Þessar greinar eru því settar inn hér á eftir:

12. gr. Réttindi og skyldur almennings.

Almenningi er heimil för um landið og dvöl þar í lögmætum tilgangi.

Öllum er skylt að ganga vel um náttúru landsins og sýna ýrtruðu varúð þannig að henni verði ekki spillt.

13. gr. För um landið og umgengni.

Á ferð sinni um landið skulu menn sýna landeiganda og öðrum rétt höfum lands fulla tillitssemi, virða hagsmuni þeirra, m.a. vegna búpenings og ræktunar, þar á meðal skógræktar og landgræðslu, og fylgja leiðbeiningum þeirra og fyrirmælum varðandi ferð og umgengni um landið.

Fara skal eftir merktum leiðum og skipulögðum stígum og vegum eftir því sem auðið er, hlífa girðingum, fara um hlið eða göngustiga þegar þess er kostur og ef farið er um lokuð hlið skal loka þeim eftir að gengið hefur verið um þau. Sérstök aðgát skal höfð í nánd við búsmala, selalátur, varplönd fugla, veiðisvæði og veiðistaði.

För manna um landið er ekki á ábyrgð eiganda lands eða rétt hafa að öðru leyti en því sem leiðir af ákvæðum annarra laga og almennum skaðabótareglum.

16. gr. Umferð ríðandi manna.

Þegar farið er ríðandi um landið skal fylgt skipulögðum reiðstígum eins og kostur er.

Á ferð um hálendi og önnur lítt gróin svæði skulu menn hafa tiltækt nægilegt aðflutt fóður fyrir hross sín.

Heimilt er mönnum, að fengnu leyfi eiganda eða rétt hafa eignarlands þegar við á, að slá upp aðhöldum eða næturhólfum, enda valdi það ekki spjöllum á náttúru landsins. Á hálendi skal þeim valinn staður á ógrónu landi sé þess kostur.

Þar sem svo háttar til skal haft samráð við landverði eða umsjónaraðila á staðnum þegar farið er um eða dvalist á náttúruverndarsvæðum, sbr. IV. kafla.

Umhverfisráðherra getur sett í reglugerð¹⁾ nánari ákvæði um umferð ríðandi manna og rekstur hrossa.

¹⁾Augl. 433/1993. [Rg. 619/1998](#).

23. gr. Girðingar.

Óheimilt er að setja niður girðingu á vatns-, ár- eða sjávarbakka þannig að hindri umferð gangandi manna. Þegar girða á yfir forna þjóðleið eða skipulagðan göngu-, hjólréiða- eða reiðstíg skal sá sem girðir hafa þar hlið á girðingu eða göngustiga.

Lögum um náttúruvernd er að finna á slóðinni:

<http://www.althingi.is/lagas/una/1999044.html>

Fjallað er um friðlýstar náttúruáminjar í VII. kafla nógildandi laga um náttúruvernd. Samkvæmt 53. gr. laganna getur umhverfisráðherra að fengnum tillögum eða álitum Umhverfisstofnunar og Náttúrufræðistofnunar Íslands friðlýst landsvæði sem mikilvægt er að varðveita sakir sérstaks landslags eða lífríkis.

Á friðlýstum svæðum gilda ákveðnar reglur um umgengni í samræmi við auglýsingu um friðlýsingu viðkomandi svæðis. Þar sem fram koma sérstök ákvæði um umferð hrossa er ekki ávallt um að ræða takmörkun við ákveðnar reiðleiðir heldur getur t.d. verið um að ræða ákvæði eins og í friðlýsingu Dettifoss, Selfoss og Hafragilsfoss og nágrennis en þar segir: „Leyfi umsjónarnefndar þarf til þess að fara með skipulagðar hestaferðir um svæðið.“

Þjóðminjalög er að finna á slóðinni:
<http://www.althingi.is/lagas/nuna/2001107.html>

„Í undirgöngum eflaust verður ákaflega gaman að þjóta í gegn með þrjá til reiðar og þrekna lendar skera í sneiðar og hinumegin púsla pörtum saman.“

I.St.

Í reglum um þjóðgarðinn í Skaftafelli kemur fram að för á hestum eða með hesta um þjóðgarðinn verði heimil þegar merktar hafa verið sérstakar reiðslóðir og áningarstaðir, sbr. 10. gr. reglugerðar nr. 319/1984 um þjóðgarð í Skaftafelli. Í vinnslu er deiliskipulag fyrir þjóðgarðinn í Skaftafelli og þar verður m.a. tekið á reiðleiðum innan þjóðgarðs.

Þjóðgarðurinn Snæfellsjökull var stofnaður árið 2001. Samkvæmt reglugerð um þjóðgarðinn er öll umferð hesta um þjóðgarðinn óheimil nema á merktum reiðleiðum og afmörkuðum áningarstöðum enda liggi leyfi þjóðgarðsvarðar fyrir. Þar sem stutt er síðan þjóðgarðurinn var stofnaður hafa reiðleiðir ekki enn verið merktar innan hans.

Í þjóðgarðinum í Jökulsárgljúfrum eru merktar reiðleiðir og umferð hrossa eingöngu bundin við þær.

7.8 Þjóðminjalög

Þjóðminjalög eru nr. 107/2001. Ákvæði 16. og 17. gr. laganna um friðlýsingu fornminja koma til skoðunar varðandi forn mannvirki sem notuð eru fyrir hestaumferð. Óheimilt er að raska slíkum mannvirkjum á nokkurn hátt nema leyfi fornleifanefndar komi til.

Sínum augum lítur hver á silfrið og ekki er alltaf víst að „góðar“ hugmyndir geðjist notandanum. Mynd Bjarni Þór.

---

8. GÁTLISTAR

Hvernig sem staðið er að reiðvegagerð má segja að mikilvægt sé að hafa eftirfarandi atriði í huga:

8.1 Undirbúningsatriði

- Kynna sér fylgiskjöl 1, 2 og 3 um trúnaðarmenn, Samgöngu- og ferðamálanefnd LH og samkomulag LH og Vegagerðarinnar.
- Kynningarferli sveitarfélaga á skipulagi:*
Hestamannafélag kynni sér tillögur á lokastigi, yfirfari þær og geri athugasemdir ef þurfa þykir á skrifstofu viðkomandi sveitarfélags
- Meðferð athugasemda, kæruaðili:*
Skipulagsstofnun, umhverfisráðherra.
- Er reiðvegur á samþykktu skipulagi ?
- Liggur fyrir samþykki sveitastjórnar ?
- Þarf að ræða við landeigendur ?
- Hafa samráð við Umhverfisstofnun.
- Hafa samráð við Fornleifavernd ríkisins varðandi upplýsingar um fornleifar.
- Hafa samráð við viðeigandi aðila á þeim svæðum sem njóta verndar skv. sérlögum.
- Hvernig á að fjármagna verkið – frummat á fjármögnun.
- Viðmiðunarreglur LH við úthlutun - sbr. bls. 29, grái dálkurinn.
- Hönnun verksins.
- Hvar á að fá efni í slitlag.
- Hvar á að fá efni í styrkingu.
- Fá heimild til efnistöku.
- Merkingar.
- Áningastaðir.
- Beitarhólf.
- Kostnaðaráætlun.
- Er fjármögnun verksins tryggð ?
- Form framkvæmdar, útboð eða eiginframkvæmd.
- Skriflegur samningur við verktaka.
- Umsjón og eftirlit

8.2 Framkvæmdaratriði

- Hvaða tæki eru til umráða til þess að nota við verkið.
- Hvaðan á að fá styrkingarefni í reiðveginn.
- Hvaðan á að fá slitlagsefni í reiðveginn.
- Þarf að hreinsa vegsvæðið ?
- Þarf að girða meðfram reiðleiðinni ?
- Þarf að leggja ræsi ?
- Hvernig og hver á að merkja, hvar fást merkin.
- Slétta yfirborð undir fyllingar, þúfur og ójöfnur teknar af.
- Þjappa burðarlag.
- Víða er nægjanlegt að hafa eitt malarlag frekar en tvö, ekki síst þar sem fyrst og fremst er um sumarleiðir að ræða.
- Það getur verið heppilegt þegar byggt er á veiku undirlagi að keyra út efni þegar undirstaðan er frosin, þannig að hún þoli álag frá umferð vinnuvéla. Einnig þarf að jafna yfirborð áður en jörð frýs.
- Þegar farið er um mýrlendi skal forðast að skerða grasrótina. Heil grasrót virkar sem sía á milli malar og moldar og kemur í veg fyrir efnisblöndun.
- Í sumum tilfellum getur verið heppilegt að nota síudúk undir fyllingu á afmörkuðum svæðum, þetta á sérstaklega við þar sem farið er yfir votlendi og léleg rót er í yfirborðsjarðvegi. Hafa ber í huga að dúkur getur verið nokkuð dýr miðað við fyllingarefni.

Reiðbrú yfir Glerá á Akureyri. Trektlaga öryggisgrindum hefur verið bætt við brúarhandriðið beggja megin, sjá bls. 27. Vegfarandinn þarf að finna til öryggis hvar sem hann ferðast.

---

9. FRAMKVÆMDASKÝRSLA

Þeim sem taka við fé úr Reiðvega- eða Áningahólfasjóði ber að gera árlega grein fyrir stöðu hvers verkefnis og hvernig úthlutuðu fé hefur verið varið. Framkvæmdaskýrsla skal vera yfirfarin og staðfest af formanni reiðveganeftndar svæðisins og skilast til skrifstofu LH fyrir 31. desember ár hvert. Framkvæmdaskýrslu skal gera fyrir hvert sjálfstætt verkefni og þar skal m.a. koma fram eftirfarandi:

- Nafn félags og framkvæmdaár.
- Verkefni sbr. umsókn félagsins um; heiti verkefnis, vegheiti og vagnúmer ef þekkt er.
- Hver sé hönnuður verksins.
- Form framkvæmdar; útboð, eigin framkvæmd, tímavinna, umsamið fast verð.
- Hver hafði umsjón eða eftirlit með framkvæmdinni f.h. hestamannafélagsins.
- Hver annaðist framkvæmdir, verktaki, félagsmenn, aðrir.
- Hvenær var verkið unnið.
- Hvers konar styrkingarefni var notað, úr hvaða námu var efnið fengið.
- Hvers konar slitlagsefni var notað, úr hvaða námu var efnið fengið.
- Lýsing á því hvað gert var.
- Hver var kostnaður við verkið, rauntölur bornar saman við kostnaðaráætlun.
- Annað sem félagið vill greina frá.

Sjá nánar um form framkvæmdaskýrslu á fskj. 8.

Umferðareglur fyrir hestamenn

Í þéttbýli

1. Hestamenn eiga að víkja til hægri á reiðleiðum.
2. Hestar sem eru teymdir skulu ávallt vera hægra megin og ekki fleiri en tveir (þrír til reiðar).
3. Reiðhjálmar eru sjálfsögð öryggistæki.
4. Endurskinsmerki í skammdegi veita hestum og mönnum aukið öryggi.
5. Lausir hundar eru ekki leyfilegir á reiðleiðum og í hesthúsaahverfum.
6. Áfengi og útreiðar fara ekki saman.
7. Sýnum tillitssemi, ríðum ekki hratt á móti eða aftan undir aðra reiðmenn.
8. Fari margir hestamenn saman í hóp skal ríða í einfaldri röð ef umferð er á móti.
9. Ríðum á reiðvegum og slóðum þar sem því verður viðkomið. Verndum viðkvæman gróður.
10. Lausaganga hesta er bönnuð í þéttbýli.

„Sleppitúrar“ og ferðalög

1. Teyma skal hesta í byggð og þjóðgördum.
2. Ábyrgur rekstrarstjóri skal fara fyrir hópi reiðmanna með lausa hesta.
3. Lög um náttúruvernd eru lög í þágu hestamanna og landsins.

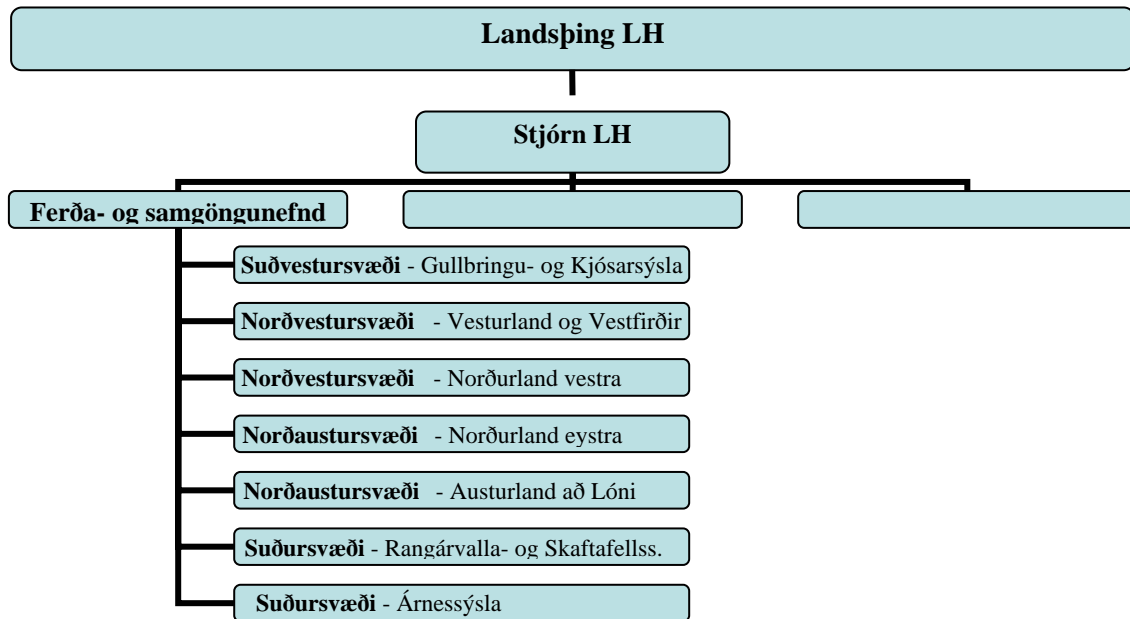
Sýnum tillitssemi og varúð!

STARFSLÝSING FYRIR REIÐVEGANEFNDIR LANDSSVÆÐA

- Landinu skal skipt í svæði samkvæmt svæðaskiptingu Vegagerðarinnar og reiðveganefndir skipaðar á hverju þeirra.
- Reiðveganefndirnar skulu skipaðar einum fulltrúa frá hverju hestamannafélagi innan hvers svæðis.
- Deildarskipta skal innan svæða þannig að tvær reiðveganefndir starfi innan hvers svæðis, undantekningar má þó gera að höfðu samráði við Ferða- og samgöngunefnd LH.
- Reiðveganefndirnar velja sér formann, LH getur þó skipað formann náist ekki sátt um annað.
- Ferða- og samgöngunefnd LH skal skipuð formönnum reiðveganefnda hvers svæðis.
- Stjórn LH skipar formann Ferða- og samgöngunefndar.
- Reiðveganefndirnar skulu í samstarfi við Vegagerðina vinna að skráningu reiðvega á sínu svæði og viðhaldi henni.
- Reiðveganefndirnar vinna að framkvæmdaáætlun reiðvega á sínu svæði til a.m.k. fjögurra ára í senn.
- Reiðveganefndirnar sækja um reiðvegafé ár hvert til LH. Umsóknir skulu byggðar á fyrirliggjandi framkvæmdaáætlun.
- Reiðveganefndirnar skulu skila inn framkvæmdaskýrslu ár hvert til skrifstofu LH um þegar unnin verk og gera grein fyrir úthlutuðu fjármagni til reiðvegagerðar innan síns svæðis, sbr. Leiðbeiningarbók um gerð og uppbyggingu reiðvega.
- Reiðveganefndir sem ekki skila inn framkvæmdaskýrslum og/eða greinargerð um stöðu reiðvegaframkvæmda fá ekki úthlutað af reiðvegafé við næstu úthlutun.
- Reiðveganefndirnar skulu efla tengsl við Vegagerðina, m.a með fundi a.m.k. einu sinni á ári með forsvarsmönnum Vegagerðarinnar á viðkomandi svæðum þar sem farið er í gegnum framkvæmdaáætlanir.
- Reiðveganefndirnar kynna Vegagerðinni sínar reiðvegaáætlanir.
- Reiðveganefndirnar skulu efla samstarf við stjórnir sveitafélaga, sér í lagi á sviði skipulagsmála og fylgjast vel með í sínu umdæmi er varðar áætlanagerðir fyrir reiðvegi, reiðleiðir og áningarhólf.
- Verði ágreiningur innan reiðveganefnda er fulltrúm hestamannafélaga heimilt að skila inn séráliti til LH. Ferða- og samgöngunefnd mun úrskurða í slíkum málum.

SKIPURIT

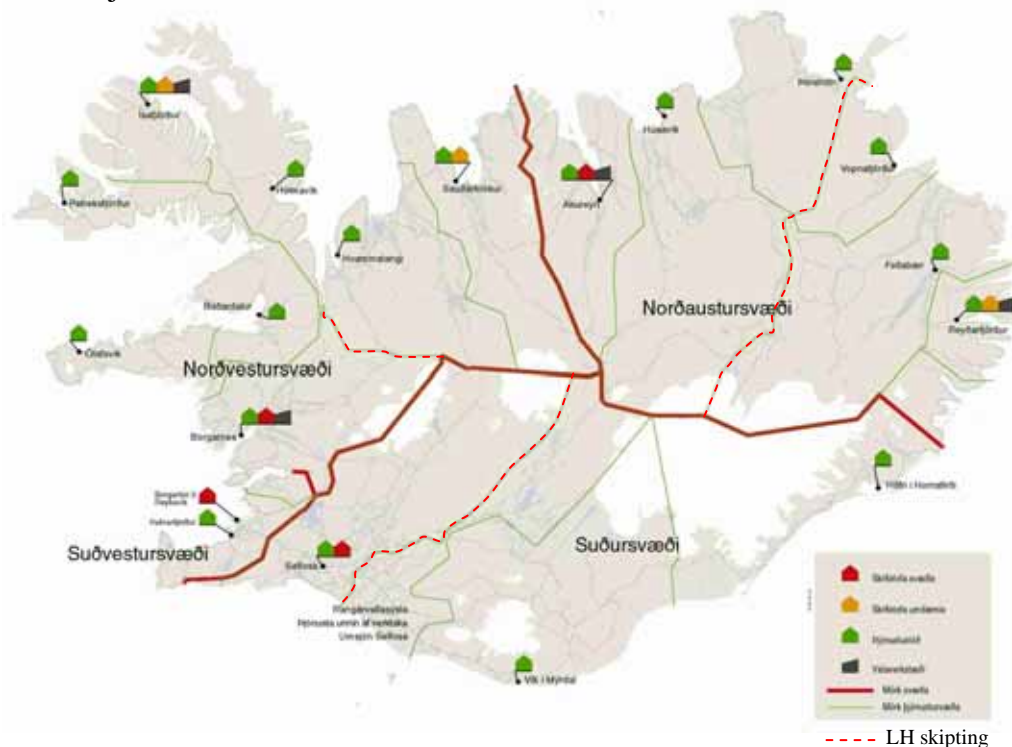
SAMGÖNGU- OG FERÐAMÁLANEFNDAR LH

Reiðveganefndir LH starfa innan landshlutasvæða Vegagerðarinnar, tvær á hverju svæði, að undanskildu SV-svæði en þar er ein nefnd.

Samskiptaferli reiðveganefnda við Vegagerðina

Reiðveganefndir eiga að senda erindi til svæðisstjóra hvers svæðis sem mun annaðhvort afgreiða málið eða fela einhverjum öðrum verkefnið en þar gæti t.d. komið til þjónustustjóri í viðkomandi landshluta.

Vegagerðin hefur skipt landinu niður í fjögur svæði sem hefur hvert sinn svæðisstjóra en hann hefur m.a. yfirumsjón með hönnun og öllum framkvæmdum á viðkomandi svæði.

SAMKOMULAG
MILLI LANDSSAMBANDS
HESTAMANNAFÉLAGA OG
VEGAGERÐAR RÍKISINS
UM GERÐ REIÐVEGA

1. gr.

Þegar stofnbrautir eða þjóðbrautir með bundnu slitlagi eru lagðar út frá þéttbýlissvæðum eða annars staðar, þar sem búast má við mikilli umferð, skal þess gætt að haga framkvæmdum á þann veg, að umferð ríðandi manna megi verða sem greiðust, t.d. með gerð reiðvega á vegsvæði meðfram vegum, ef þess er kostur, enda hafi komið um það tillaga frá samstarfsnefnd, sbr. 2. og 3. gr.

2. gr.

Í hverju umdæmi skal starfa samstarfsnefnd skipuð fulltrúa Vegagerðar ríkisins og tveim fulltrúum frá Landssambandi hestamannafélaga.

3. gr.

Samstarfsnefndir skulu fylgjast með áætlun um gerð þjóðvega með bundnu slitlagi og semja álitgerðir um lausn á umferðarmálum ríðandi manna, sem lagðar skulu fyrir hönnunaraðila til athugunar og eftirbreytni með hæfilegum fyrirvara.

Samstarfsnefnd skal jafnan eiga aðgang að upplýsingum um áformaða reiðvegi hjá hönnunaraðila.

Samstarfsnefndir skulu jafnframt, þar sem þörf krefur, gera tillögur um gerð reiðleiða meðfram stofnbrautum og þjóðbrautum, sem þegar hafa verið byggðar.

Þá skal samstarfsnefnd fylgjast með reiðleiðum, sem gerðar verða samkvæmt framanskráðu og gera tillögur um viðhald þeirra, eftir því sem þörf krefur.

4. gr.

Ágreiningi sem upp kann að koma innan samstarfsnefndar, er heimilt að vísa til vegamálastjóra eða fulltrúa hans og stjórnar LH, sem ber að fjalla sameiginlega um ágreiningsmál og leita lausnar á þeim.

Reykjavík 07. 05. 1982

F.h. Landssambands hestamannafélaga
Stefán Pálsson (sign)

F.h. Vegagerðar ríkisins
Gunnar Gunnarsson (sign)

ATHUGASEMDIR VIÐ SKIPULAG

Dæmi um bréf hestamannafélags til sveitastjórnar vegna breytinga á aðalskipulagi.

*Hestamannafélagið Kargur
Hrakhólum 4
Hrakhólahreppi*

Hreppsnefnd Hrakhólahrepps

27. janúar 2004

Vegna tillögu að nýju aðalskipulagi sveitarfélagsins Hrakhólahrepps, sem nú liggur frammi, vill hestamannafélagið Kargur gera eftirfarandi athugasemdir:

1. FORNAR ÞJÓÐLEIÐIR

Um skipulagssvæðið liggja margar gamlar þjóðleiðir sem gangandi og ríðandi menn hafa farið öldum saman og fara enn þann dag í dag. Nýja skipulagstillagan virðist gefa til kynna, að koma eigi í veg fyrir umferð ríðandi manna um margar þessar fornu leiðir, þar sem þær eru merktar sem gönguleiðir/fornar þjóðleiðir.

Það er krafa hestamannafélagsins Kargs, að fornar þjóðleiðir í sveitarfélaginu verði merktar sem slíkar og opnar fyrir umferð bæði gangandi og ríðandi manna.

2. FRÁ KOTI AÐ AÐALBÓLI

Hestamannafélagið Kargur gerir athugasemd við að þjóðleiðin sem liggur frá Koti, fyrir ofan Hraundranga að Aðalbóli skuli eingöngu vera merkt sem gönguleið. Félagið undirstrikar að um er að ræða forna þjóðleið sem bæði gangandi og ríðandi fólk hefur notað um aldir.

3. REIÐLEIÐ MEÐ GAMLAVEGI

Hestamannafélagið Kargur gerir athugasemd við að ekki er gert ráð fyrir reiðvegi með Gamlavegi. Félagið vekur athygli á að gert er ráð fyrir að lagt verði bundið slitlag á Gamlaveg á næsta ári og þá verður hann ónothæfur sem reiðvegur. Óskað er eftir því að reiðleið meðfram Gamlavegi verði sett inn á aðalskipulag.

4. UNDIRGÖNG NEÐAN STÓRUBREKKU

Hestamannafélagið óskar eftir að athugað verði hvort möguleiki sé á að gerð verði undirgöng neðan Stórubrekku þegar farið verður í breytingu á þjóðvegi nr. 1 en fjölfarin reiðleið fer yfir veginn á þessum stað.

5. HRINGLEIÐ Í DAL

Mikill áhugi er fyrir að bæta reiðleiðir hestamanna sem hafa aðsetur í hesthúsahverfinu á Völlum. Ósk er um að ná hringtengingu í dalnum. Þá er riðið yfir Kraká á mótis við Hraun, inn með ánni í átt að Djúpadal en áður en komið er að minni dalsins er beygt til vesturs og riðið aftur yfir Kraká, sjá nánar á meðfylgjandi teikningu.

Virðingarfyllst,
f.h. hestamannafélagsins Kargs

Afrit sent:
Landsamband hestamannafélaga
Íþróttamiðstöðinni í Laugardal
104 Reykjavík

DÆMI UM ÚTBOÐ**Reiðveganefnd í Kjalarnesþingi hinu forna**

Kópavogi 06. 08. 2002

Efni:*Reiðvegagerð tilboð*

Hestamannafélögin á höfuðborgarsvæðinu ásamt hestamannafélaginu Mána í Reykjanesbæ, mynda með sér sameiginlega reiðveganefnd sem er skipuð einum fulltrúa frá hverju hinna sjö hestamannafélaga sem að þessu samstarfi standa. Reiðveganefnd sem við nefnum *reiðveganefnd í Kjalarnesþingi hinu forna*, og nær umdæmið, allt frá Hvalfjarðarbotni að Reykjanestá og að sýslumörkum Árnessýslu.

Reiðveganefnd í Kjalarnesþingi hinu forna leitar eftir tilboði í reiðvegagerð við Elliðavatn. Um er að ræða kafla sem er u.þ.b. 800 m og nær frá áningu við sunnanvert Elliðavatn (Þingnesi) og að hliði á línuvegi, (Hríshól).

Breidd reiðvegarins skal vera 3 m, þykkt fyllingarefnis 40 cm og harpað yfirlag 10 cm og skal það efni vera með góðri bindingu, þannig að los verði ekki á yfirborði vegarins. Miðað við þessar forsendur er um að ræða 960 m³ af fyllingarefni og 240 m³ af hörpuðu yfirlagi. Búið er að hæla út fyrir reiðveginum. Gera skal tilboð í lagningu reiðvegar á umræddum kafla, heildarverð, og einnig hvað hver rúmmetri kostar útlagður, af fyllingarefni annars vegar og af hörpuðu yfirlagi hinsvegar, því um getur verið að ræða viðbót, þ.e. styrking vega sem liggja að Hríshól. Þá skal getið um hvenær verk getur hafist og áætluð verklok.

Tilboðum skal skila til undirritaðs fyrir 15. ágúst nk.

Undirritaður veitir allar frekari upplýsingar og er tilbúinn að fara á staðinn með viðkomandi eftir nánara samkomulagi.

Virðingarfyllt

f.h. reiðveganefndar í Kjalarnesþingi hinu forna

Halldór H. Halldórsson
formaður reiðveganefndar.

DÆMI UM VERKSAMNING

Kópavogi 10. 09. 2002

Verksamningur

Reiðveganefnd í Kjalarnesþingi hinu forna kt: 491101-3690 hér eftir nefnt verkkaupi, og Urð og Sandur ehf. kt: xxxxxx-xxxx hér eftir nefnt verksali gera með sér eftirfarandi verksamning um reiðvegagerð.

Samningurinn byggir á tilboði sem verksali gerði verkkaupa, og er að mati verkkaupa hagstæðasta tilboðið sem barst í verkið.

Um er að ræða lagningu 0,8 km. reiðvegar, þéttbýlisleið, á verndarsvæði vatnsbóla, leyfi skipulags- og heilbrigðisyfirvalda til reiðvegagerðar liggja fyrir, hlíta skal reglum heilbrigðisyfirvalda við framkvæmd verksins og er verksala kunnugt um þær.

Samkvæmt útboðsgögnum þá er um að ræða 800 m langan reiðveg frá Elliðavatni og að Hríshól, breidd reiðvegarins skal vera 3,0 m þykkt fyllingarefnis 0,4 m og yfirborðsefni 0,1 m. Að þessum forsendum gefnum þá er um að ræða 960 m³ af fyllingarefni og 240 m³ af yfirborðsefni.

Tilboð verksala er svohljóðandi: fylling kr. 940,- pr. m³ af útlögðu efni og yfirborð kr. 1.700,- pr. m³ af útlögðu efni. Heildarverð í verkið er kr. 1.450.000,- „einmilljón fjögurhundruð og fimmtíu þúsund“ og er þá undirbúningur vegstæðis í þeirri upphæð.

Verkið skal unnið í október 2002, áætlaður verktími er tvær vikur og háður því að veðurfarslegar ástæður hamli ekki við framkvæmd verksins.

Verkkaupi og verksali eru ásáttir um að það efni sem nota skal komi úr námum við Bolöldu og að yfirborðsefnið sé sérstök reiðstígablenda sem þar er unnin.

Verkkaupi áskilur sér allan rétt til eftirlits með framkvæmdum, meðan á þeim stendur og við verklok.

Verkaupi ábyrgist að greiðslur fyrir verkið berist verksala í einu lagi innan viku frá verklokum.

Þessu til staðfestingar ritum við nöfn okkar hér undir.

Verkkaupi:

Verksali:

Reiðveganefnd í Kjalarnesþingi hinu forna

Urð og Sandur ehf.

Umsókn um reiðvegafé fyrir árið 2006

Hestamannafélag Reiðveganefnd	Verkefni Reiðvegur / reiðleið	Upphafspunktur heiti	Endapunktur heiti	Uppbygging A / B / C / D	Núverandi staða	Veg flokkur	Lengd km.	Áætlaður kostnaður	Mótframlag	Fjárpörf
										0 kr.
										0 kr.
										0 kr.
										0 kr.
										0 kr.
										0 kr.
										0 kr.
										0 kr.
										0 kr.
										0 kr.
										0 kr.
										0 kr.
										0 kr.
										0 kr.
										0 kr.
										0 kr.
										0 kr.
										0 kr.
										0 kr.
Samtals								0 kr.	0 kr.	0 kr.

_____
Staðfesting hestamannafélags

_____
Staðfestings formanns reiðveganefndar svæðis

Skýringar við umsóknir um reiðvegafé

Umsókn um reiðvegafé er ekki tekin fyrir nema að viðkomandi reiðvegur sé inn á staðfestu skipulagi

Uppbygging:

- Gerð A,** Heilsársvegur með mikla umferð (hesthúsahverfi - þéttbýli).
Gerð B, Heilsársvegur með litla umferð og sumarleiðir.
Gerð C, Rudd og grjóthreinsuð leið með 5 - 30 cm. malarlagi
Gerð D, Slóð eða vegir þar sem ekki er þörf ofanburðar, undirstaðan burðarhæf, en hugsanlega að hreinsa burt fyrirstöður

Núverandi staða:

- R1,** Reiðvegur amk. 2,5 m breiður, ber þunga, slétt yfirborð.
R2, Reiðvegur amk. 2,5 m breiður, ber þunga, óslétt yfirborð.
R3, Reiðvegur amk. 2,5 m breiður, ber lítið, óslétt yfirborð.
L1, Slóð, greið og hindranalaus leið, slétt yfirborð.
L2, Slóð, greið og hindranalaus leið, óslétt yfirborð.
L3, Slóð, ekki greið, opið, slæmt yfirborð.
LX, Ætlað ríðandi umferð en hindrun á leiðinni.

Vegflokkur:

- P,** Þéttbýlisleið, leiðir í nágrenni við þéttbýli og annars staðar þar sem búast má við mikilli hestaumferð. Einnig leiðir á milli hesthúsahverfa.
S, Stofnleiðir, aðalleiðir sem liggja á milli sveitarfélaga, tengja saman sveitir og þéttbýli annars vegar og hálendið hinsvegar. Aðalleiðir í byggð utan þéttbýlis.
H, Héraðsleiðir, tengingar á milli bæja og fornar leiðir, sem ekki þola mikla umferð. Yfirleitt aðeins gert ráð fyrir einstaklingsumferð.

Áætlaður kostnaður:

Allur kostnaður við reiðveginn, þ.e. burðar- og yfirlag reiðvegarinn, ræsi, girðingar ef þarf, öll vinna við útlagningu efnis, ræsi, girðingar og vélavinna.

Mótframlag:

Mótframlag getur verið t.d. fjárframlag sveitarfélags, Vegagerðar, eða annara aðila. Vinna félagsmanna eða annara sjálfboðaliða, frí afnot af tækjum eða vélum. Framlag í formi efnis eða lands undir reiðveg.

Hestamannafélag /

Reiðveganefnd landssvæða:

- SV** Suðvesturland. Gullbringu og Kjósarsýsla. (Kjalarnesþing hið forna).
V Vesturland / Vestfirðir. Borgarfjarðar-, Mýrar-, Snæfellsnes-, Dala-, Stranda-Barðastrandar-, og Ísafjarðarsýslur.
NV Norðvesturland. Skagafjarðar- og Húnavatnssýslur.
NA Norðausturland. Eyjafjarðar- og Þingeyjarsýslur.
A Austurland. Múlasýslur.
SA Suðurland austurhluti. Rangárvalla- og Skaftafellssýslur.
S Suðurland. Árnessýsla.

FRAMKVÆMDASKÝRSLA

Skilagrein vegna reiðvegagerðar hestamannafélagsins

---

vegna framkvæmda á árinu _____

a) Verkefni sem fram kemur á umsókn félagsins:

Nafn verkefnis: _____

b) Tilhögun framkvæmdar:

Hönnun verks (hönnuður) : _____

Form framkvæmdar, útb., eiginv.: _____

Umsjón / eftirlit : _____

Verktaki / framkvæmdaraðili: _____

Verktími: _____

Burðarlag, efnisval og náma: _____

Yfirborðsefni, efnisval og náma: _____

---

c) Lýsing á því hvað gert var á árinu:

---

d) Hver var kostnaður við verkið um áramót, rauntölur bornar saman við kostnaðaráætlun:

	Kostnaðar- áætlun	Hannað magn	Endanlegt magn	Ein.	Raun- kostnaður
Undirbúningur					
Útsetningar og framkvæmdamælingar				HT	
Ríf mannvirkja, hreinsun vegsvæðis				HT	
Undirbúningur alls					
Efnisliðir					
Hörpun				m ³	
Efni í netgirðingar				m	
Efniskostn. stálröra,				m	
Neðra burðarlag, efnisverð				m ³	
Efnisliðir alls					
Vinnuliðir					
Lögn stálröra,				m	
Endafrág. D 0,0 - 1,0 m grjót/snidda				stk	
Burðarlag, /náma/ámok/aks/ti/þj.				m ³	
Mölbúður, /unnið e. malardreifari/þj.				m ³	
Merkingar á vegaskemmdum og vinnustöðu				HT	
Vinna við netgirðingar				m	
Vinnuliðir alls					
Samtals kostnaður					
Fjármögnun	Tímar				Krónur
Úthlutað reiðvegafé					
Framlag bæjar-/sveitarfélags					
Eigið framlag, vinna félagsmanna					
Eigið framlag félagsmanna, vélavinna					
Annað:					
Annað:					
Samtals tekjur:					

e) Annað sem félagið vill greina frá, (má skrá nánar á fylgiskjöl).

_____

_____

F.h. hestamannafélagsins

Formaður reiðveganeftndar

_____

_____

ATHUGASEMDIR

Hefti þetta er bæði gefið út í prentuðu formi og sem netútgáfa sem hægt er að nálgast á heimasíðu LH. Reiknað er með að netútgáfan verði endurskoðuð og endurbætt eftir því sem þörf þykir. Vinsamlegast sendið því athugasemdir, leiðréttingar eða tillögur að því hvað betur megi fara, til skrifstofu LH.

Landssamband hestamannafélaga
Íþróttamiðstöðinni í Laugardal
104 Reykjavík

Sími 514 4030
Fax 514 4031
Netfang lh@isisport.is

Hægt er að nálgast þetta hefti á heimasíðu LH, slóðin er www.lhhestar.is
og heimasíðu Vegagerðarinnar www.vegagerdin.is